

Silta

Tamperelainen
seurakuntalehti

Huhtikuu 2023

**Pääsiäisen
tapahtumia
tässä
lehdessä**

 siltaalehti.fi

Kuoronjohtaja
Jouni Rissanen:

Kuorotyö antaa ymmärrystä ihmisestä

Sivut A 8–10

Kuva: Rami Marjamäki

Kuva: Ernil Bobbyrev

Tanssi
ilmentää
pääsiäis-
riemua
Sivu A 3

Kuva: Ernil Bobbyrev

Kuvailu-
tulokset
saavat
kiitolliseksi
Sivu A 4

Jani Laukkanen

Luterilainen
ja ortodoksi
keskustelevat
pääsiäisestä
Sivut A 12–13

PÄÄKIRJOITUS

Kirsi Airikka
päätoimittaja

Tampere 5.4.2023

Suomessa on
vapaus uskoa

Uskonnonvapauslaki tuli voimaan Suomessa sata vuotta sitten. Merkkivuotta juhlustetaan muun muassa 29. huhtikuuta Tempelauktion kirkossa Helsingissä.

Merkittävää vuonna 1923 hyväksytyssä laissa oli, että se antoi muillekin kuin evankelis-luterilaiselle tai ortodoksiselle kirkolle mahdollisuuden vakinaistaa asemansa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Jokaisella on maassamme oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan sekä harjoittaa tai olla harjoittamatta uskontoa. Tämä ei ole itsestään selvää kaikkialla maailmassa.

”Vuosituhannen vaihteessa uudistetun perustuslain ja vuonna 2003 voimaan astuneen päivitetyn uskonnonvapauslain myötä yhteiskunnassamme korostuu uskonnonvapauden positiivinen tulkinta. Uskonto saa näkyä ja olla läsnä julkisessa tilassa”, totesi puhemies Matti Vanhanen Eduskunnan pikkuparlamentin kansalaisinfossa tammikuussa.

Suomi on edelleen vahvasti luterilainen maa, mutta sadan vuoden aikana uskonnollinen kenttä on moninaistunut, ja uskontokuntaan kuulumattomien määrä on kasvanut. Sama kehitys näkyy Euroopassa.

”Hengellisyys ja henkisyys merkitys ei kuitenkaan ole pienentynyt. Uskonnot ja katsomukset muovaavat edelleen ihmisen identiteettiä ja ovat osa yhteistä kulttuuriperintöä”, kirjoitti Turun

Uskontolukutaidon merkitys kansalaistaitona korostuu tulevaisuudessa.

piispa Mari Leppänen kolumnissaan (*Helsingin Sanomat* 3.1.2023).

Leppänen uskoo, että uskontojen merkitys kasvaa myös maailmanlaajuisesti. Liki 90 prosenttia maailman ihmisistä tunnustaa jotakin uskontoa. Siksi uskontolukutaidon merkityskin kansalaistaitona korostuu tulevaisuudessa.

Uskonnonvapauden juhluvuoden teema on rauhan ja vakauden edistäminen. Ukrainan sota, koronapandemia ja taloudellinen epävarmuus vievät ihmiset jälleen perimmäisten inhimillisten ja yhteiskunnallisten kysymysten äärelle.

Kaikissa maailmanuskunnoissa on moninaisia suuntauksia: on jyrkkyyttä ja humaania ajattelua. Piispa Leppäsen mukaan uskonnot saavat ihmisen tekemään sekä hyvää että pahaa.

Myös Matti Vanhanen myöntää, että uskontoja käytetään oikeutamaan myös epäoikeudenmukaisia ja julmiakin poliittisia valintoja. ”Merkittävämpänä näen kuitenkin uskonnoista löytyvän eettisen pohjan, joka kutsuu etsimään keskinäistä ymmärrystä ja rakentamaan sovintoa.”

Suomen Ekumeeninen Neuvosto on tehnyt työtä kristittyjen yhteyden puolesta jo runsaat sata vuotta. Entistäkin tärkeämpää nykypäivänä on uskontojen välinen dialogi, keskustelu, jonka tavoitteena on uskontojen välinen luottamus ja kunnioitus.

Uskonnonvapauden merkkivuoden kunniaksi *Sillassa* on ekumeeninen pääsiäisjuttu. Siinä evankelis-luterilainen Ulla Lumijärvi ja ortodoksi Mari Vainio keskustelevat uskontojensa pääsiäisperinteistä. Siunattua pääsiäistä! ♦

Huhtikuu

TULEVAT PYHÄT 6.–30.4.2023

6.4. Kiiristorstai

Pieni poika Tampereen tuomiokirkon alttaritaulusta: ”Kato äiti, Jeesus vie porukkansa saunaan!” Jeesus pesee syväpuhtaaksi. (Joh. 13:1–15)

7.4. Pitkäperjantai

”Jeesus sanoi: ’Se on täytetty.’ Hän kallisti päänsä ja antoi henkensä.” (Joh. 19:16–30)

9.4. Pääsiäispäivä

Hauta avoinna, Jeesuksen ruumis poissa: ”Vielä he eivät ymmärtäneet, että Jeesus oli nouseva kuolleista.” (Joh. 20:1–10)

10.4. Toinen pääsiäispäivä

Pakahduttavasta murheesta säteilevään riemuun: ”Minä olen nähnyt Herran!” (Joh. 20:11–18)

16.4. Jeesuksen kanssa kalassa

Kalajuttu. Mutta tosi. Ylösnoussut Vapahtaja tekee ammattikalastajille kalastusihmeen. (Joh. 21:1–14)

23.4. Seuraa minua

Pietarin brexitin seuraukset: Kolme eroilmotusta ja silti uusi kutsu Jeesuksen seuraajaksi. (Joh. 21:15–19)

30.4. Ilo ilman krapulaa

”Teidän sydämenne täyttää ilo, jota ei kuitenkaan voi teiltä riistää.” Kuolema on voitettu! Tavataanko torilla? (Joh. 16:16–23)

Tampereen seurakuntien pääsiäisyön messut 8.4. kello 23. Lisää lehden B-osassa

IHMISTÄ KALASSA

Istuin kalastaja-äijien nuotiolla. Yksi valehteli kalasta, jonka valokuvakin painoi yli kuusi kiloa. Toisen kertojan kala oli saanut vedenpinnan laskemaan viisi senttiä, kun se nostettiin veneeseen. Kolmas ei ollut varma, kuinka iso hänen kalansa oli: ”Mutta bussissa siitä vaadittiin aikuisen hinta.” Viimein yksi miehistä kruunasi kaiken: ”Mää sain kerran yhden – kolmikiloisen – muikun.” Olipa tarinasi tosi tai kalavale, Jeesus kutsuu sinut: ”Lähtekää minun mukaani.”

PALSTAN TEKSTIT: Matti Huotari

Kuva: Shutterstock

HEILMI

Kun Jeesus kulki Galileanjärven rantaan, hän näki Simonin ja tämän veljen Andreaksen. He olivat järvellä kalastamassa heittoverkolla; he olivat näet kalastajia. Jeesus sanoi heille: »Lähtekää minun mukaani. Minä teen teistä ihmisten kalastajia.» He jättivät heti verkkonsa ja lähtivät seuraamaan Jeesusta. (Mark. 1:16–18)

Kuva: Emil Bobbyrev

Verso Dance Collective tarjoaa tanssielämyksen Uuden Verson riemukkaassa jumalanpalveluksessa pääsiäispäivänä. Mari Vuorisalmi, Maria Vuorinen ja Hanna Kahrola olivat harjoituksissa hyvällä mielellä. Lisätietoa messusta löytyy sivulta B 8.

Osataanko pääsiäisenä iloita?

1 Uskaltavatko suomalaiset pääsiäisenä myös iloita, nuorten aikuisten pastori Ralf-Erik Friman?

– Vastaus riippuu näkökulmasta. Monelle suomalaiselle pääsiäinen tarkoittaa ehkä vapaapäiviä vaikkapa ulkoilun tai laskettelun merkeissä, ja pääsiäiseen liittyy siksi positiivisia mielikuvia. – Kirkollisessa yhteydessä pääsiäissunnuntai on kirkkovuoden suurin ilon päivä, mutta kyllä esimerkiksi jouluna osataan ja uskalletaan iloita voimakkaammin. Paaston, hiljaisen viikon ja pitkäperjantain tunnelma dominoi helposti koko pääsiäisen viettä.

2 Entä jos iloittaa vääränä päivänä?

– Iloitahan voi koska vain – ja jos kokee iloa, ei sitä kannata peittää tai hävetä! – Risti pysäyttää ja järkyttää, mutta muistuttaa myös, että minua rakastettiin ja rakastetaan niin paljon, että puolestani oltiin valmiita kuolemaan. Siitä voi kiittää myös pitkäperjantaina.

3 Mitä ajattelet virpomisesta?

– Itse pidän virpomisesta hauskana ja mukavana juttuna. Erityisen hienoa on, kun lapset ovat panostaneet vitsoihin ja asuun. Se tuo iloa ja siitä ilosta antaa mielellään jonkin palkan.

4 Jääkö pääsiäinen juhlanä joulun jalkoihin? Miksi?

– Suomalaisessa kansankirkollisuudessa pääsiäinen jää ehdottomasti joulun jalkoihin, ainakin jos mittarina käyttää ihmisten kirkossa käyntiä sekä juhlan näkymistä yhteiskunnassa.

– Kun asuin Kreikassa, asetelma oli vähintään 50–50. Muu elämä pysähtyi pääsiäisenä, kaduilla ja kodeissa valmistettiin pääsiäislammasta, koko kylä oli kirkonmäellä pääsiäisyönä kuulemassa julistuksen "Kristos anesti!", Kristus on ylösnoussut! Pääsiäisenä ja sen jälkeisenä aikana kaupassakin yleisimmäksi tervehdykseksi vaihtui "Kristus on ylösnoussut!".

– Olen itsekin pohtinut, miksi Suomessa pääsiäisen vietto jää joulun jalkoihin. Onko kyse siitä, että joulun otollisemmassa kohdassa vuotta, kun syyskausi on ohi, ja päivät alkavat pitenemään, eli hyvä kohta tauolle ja juhalle? Tai siitä, että joulun kristillinen sanoma on mukavampi ja kliinisiempi verrattuna pääsiäiseen?

– Suloinen lapsi seimessä on miellyttävämpi ja helpommin ymmärrettävä kuva kuin ristillä kuoleva kidutettu mies. Lopulta Jeesusta kuitenkin juhlietaan jouluna pääsiäisen takia, ja joulussa on pääsiäisen kaiku. Kärjistäen voisi sanoa, että jouluna ei ollut kristinuskoa, vaan se syntyi pääsiäissunnuntaina.

5 Miten saada iloa messuihin?

– Uuden Verson pastorina voin luvata, että sukellamme pääsiäissunnuntaina rohkeasti kohti iloa, mutta emme ole iloittamisen mestareita! Aiomme kuitenkin harjoitella ja harjoittaa iloittamista.

– Rento ja hyväksyvä ilmapiiri vapauttaa kokemaan ja ilmaisemaan tunteita, joten ilmapiiriin on hyvä panostaa. Lisäksi on helpompi osallis-

tua iloittamiseen, kun se on kaikkien yhteinen juttu: arempikin saattaa uskaltaa lähteä mukaan, kun saa hukkoa joukkoon. Myös erilaisille ilon tasoille on hyvä tehdä tilaa: kevyelle hetken iloisuudelle, elämän hyvistä puolista kumpuavalle onnellisuudelle, sekä syvälle ydinilolle.

– Ydinilo on sitä, joka ei ole riippuvainen elämämme olosuhteista, saavutuksistamme tai tekemisistämme. Se on iloa, jonka vain Jumala voi lahjoittaa. Ja sen ilon on mahdollista kulkea elämän perusturvana silloinkin, kun muut ilon kerrokset ovat rappailla.

6 Millainen väline tanssi on ilon välittäjänä, Tiina Valonen, Hanna Kahrola, Maria Vuorinen ja Mari Vuorisalmi?

– Kokonaisvaltainen. Tanssilla voi välittää monia eri tunteita, kuten iloa. Laajemmin tanssi voi olla tunteiden lisäksi asioiden tai sisältöjen välittäjä, kommunikaatiokeino sellaiseen, mitä ei voi tai on vaikea sanoittaa. Kuten Jorma Uotinen on sanonut: "asiat ja tunteet, joita ei voi sanoittaa, täytyy tanssia".

7 Mitä Verso Dance Collective kuuluu?

– Olemme vasta aloittaneet, ja toiminta on muotoutumassa ryhmäläisten toiveiden pohjalta. Pääsiäistäpahtuma on ensimmäinen produktio, johon Verso Dance Collective osallistuu. Osa meistä on ollut mukana Tulen ja valon joulu -tapahtumassa.

Asta Kettunen

Toiminta on liittynyt tamperelaisten arkielämään

Erityisesti avun saanti aineelliseen ja henkiseen hätään ja monin uusin tavoin toteutettu yhteydenpito ja viestintä ovat korostuneet Tampereen seurakuntien toiminnassa. Tämä ilmenee seurakuntayhtymän tuoreesta toimintakertomuksesta.

Vuoden 2022 aikana toiminta pääsi jälleen avautumaan koronarajoitusten jälkeen. Jumalanpalvelusten ja muiden tilaisuuksien osallistujamäärät putosivat kuitenkin huomattavasti koronaa edeltävien vuosien tasosta.

Syiksi arvellaan muun muassa terveydellistä varovaisuutta. Osallistumattomuus oli saattanut muuttua tavaksi, ja messuja seurattiin suoratoistojen tai muiden kanavien välityksellä.

Venäjähyökkäys Ukrainaan aiheutti sen, että myös Tampereen seudulle saapui toista tuhatta pakolaista. Seurakunnat osallistuivat pakolaisten auttamiseen muiden toimijoiden kanssa. Varoja ja tavaralahjoituksia kerättiin hädässä olevien auttamiseksi Ukrainassa ja sen lähialueilla.

Sota herätti monissa pelkoa ja ahdistusta, jota kohdattiin keskusteluavussa. Seurakuntien valmiustoimintaa ryhdyttiin päivittämään häiriö- ja poikkeustilanteiden varalta.

Diakoniatyön ja erityisesti ruokavun asiakasmäärät olivat runsaassa kasvussa etenkin loppuvuonna tamperelaisten jouduttua talousvaikeuksiin sähkön ja muiden elinkustannusten hinnan kohottua. Seurakuntien tarjoamat yhteisöruokailut tarjosivat tärkeän kanssakäymisen mahdollisuuden.

Tampereen seurakuntien ympäristöohjelma päivitettiin syksyllä 2022.

Seurakuntavaaleissa äänestysprosentti jäi alhaiseksi, 8,6 prosenttiin.

Menuvalle tunnustusta

Messukylän nuorten vaikuttajaryhmä Menuva on saanut tunnustuksen toiminnastaan. Nuorten vaikuttajaryhmä-palkinto jaettiin Nuorten tulevaisuus-seminaarissa Kirkko 2023.

Menuvaa kehuutaan aktiivisesta ja kaikille avoimesta nuorten vaikuttajatoiminnasta. Palkintoraha tuhat euroa onkin käytettävä tuon toiminnan edistämiseen.

Ryhmä saa kiitosta myös aidosta vaikuttamisesta seurakuntahallinnossa.

Rippikoulun suosio pysyy

Rippikoulun suosio on pysynyt korkealla. Vuonna 2022 rippikoulun kävijöitä oli noin 48 500. Mukaan on laskettu kaikenikäiset rippikoululaiset.

Kirkkoon kuuluvista 15-vuotiaista nuorista rippikoulun kävi noin 91 prosenttia ja kaikista 15-vuotiaista nuorista 74 prosenttia. Vuonna 2021 kirkkoon kuuluvista 15-vuotiaista nuorista rippikoulun kävi 90,5 prosenttia ja kaikista 15-vuotiaista nuorista 74,5 prosenttia.

Eteläisen seurakunnan kirkkoherran valinta siirtyy tuomiokapituliin

Tampereen Eteläisen seurakunnan kirkkoherran valinta siirtyy hiippakunnan tuomiokapituliin, kun kahden ehdokkaan äänet menivät tasan 8–8 Eteläisen seurakunnan seurakuntaneuvoston äänestyksessä 23. maaliskuuta.

Ehdolla virkaan ovat Tampereen Ete-

läisen seurakunnan johtava kappalainen Kaija Karvala ja Tampereen Eteläisen seurakunnan vt. kirkkoherra Ari Ranta-vaara.

Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli käsittelee Eteläisen seurakunnan kirkkoherran valintaa todennäköisesti

kokouksessaan 12. huhtikuuta.

Eteläisen seurakunnan kirkkoherran tehtävä tuli auki, kun kirkkoherra Jari Kuusi irtisanoutui virasta 1.8.2022.

Eteläisellä seurakunnalla on lähes 36 000 jäsentä. Alueella sijaitsevat Hervannan, Härmälän ja Viinikan kirkot.

Kuva: Ernil Bobbyrev

Minna Sormunen, Mirja Kytökari, Kirsi Vainionperä, Sirkku Heinäluoto ja Sari Laakso ovat tyytyväisiä kuvailutulkkauksen lopputulokseen. Kirkkotilaa kuvaillaan muun muassa näin: "Tuomiokirkko on jännittävä yhdistelmä värittömyyttä ja värikkyyttä, kylmää graniittia ja lämmintä puuta, ja suoria linjoja ja pehmeitä kaaria."

Miten kuvailla käärme katossa?

Syntymästään saakka näkövammaisen kokemustoimija **Sirkku Heinäluoto** on innoissaan siitä, että Tuomiokirkon yksitoista taideteosta ja muuta kohdetta on saatu kuvailtua äänitiedostoiksi. Taide onkin hänelle läheistä.

– Ilman kuvailua moni teos jää näkövammaiselle ihmiselle täysin saavuttamattomiin. Tämä tekee ne syvällisiksi ja kauniiksi, ja lisää niiden arvoa.

Heinäluoto arvelee, ettei taideteosten kuvaileminen ole tehtävänä helpoimmasta päästä. Hän myöntää olleensa alun peri epäileväinen kuvailutulkkauksen tarpeellisuudesta itselleen. Lopputuloksen anti on kuitenkin ollut suuri.

– Työhön oli paneuduttu, mikä minulle on todella arvokas asia. Työssä näkyy kypsyyttä ja nöyryys kohteita kohtaan.

Kuvailut laatineet **Mirja Kytökari** ja **Kirsi Vainionpe-**

rä alkoivat menetelmästä koulutuksen läpikäytyään miettiä, olisiko jokin kirkkoprojekti mahdollinen. He päätyivät ehdottamaan Tuomiokirkkoa Tampereen seurakuntien erityisi diakonissa **Minna Sormuselle**, joka vei asiaa eteenpäin.

– Tämä oli vastaus siihen ajatukseen, että tehdään Tuomiokirkosta saavutettavampi, Sormunen kertoo.

Mukana tiloja ja historiaa

Seitsemän taideteoksen lisäksi tulkkeen ovat saaneet urut sekä sisä- ja ulkopuolen yleisnäkymät. Lasi-ikkunoista mukaan on otettu vain kirkon kuorissa eli alttaripäädystä sijaitseva suuri värilasi-ikkuna, jonka kuvaileminen osoitettiin muuta taideteoksia haastavammaksi.

Heinäluoto pitää kirkkorakennuksen ja sen sisätilojen mukaan ottamista hyvänä, koska isojen kokonaisuuksien hahmottaminen on näkövammaiselle vaikeaa.

Seurakuntien saavutettavuustyöryhmän jäsenen, viestintäsihteeri **Sari Laakson** mielestä lopputulos antaa tilalle toisen ulottuvuuden, sillä tämän avulla siitä saa monipuolisemman kuvan.

Kytökari huomauttaa Tuomiokirkon olevan taideteos itsessään, ja osa taide- ja kulttuurihistoriaa. Siksi päädyttiin kertomaan myös tekemisen historiaa.

– Lopputulos tuntuisi vajavaiselta, jos ei niin olisi tehty. Sormusen mielestä teosten tekovaiheiden kertominen antaa maustetta teksteihin.

– Ehkä historiaan liittyvät tiedot tuovat myös syvyyttä, Vainionperä lisää.

Tekstejä työstettiin pitkään.

– Kävimme usein kirkossa, ja valokuvia on otettu paljon. Osa kuvailuista syntyi helposti ja mutkattomasti, osa vaati enemmän työstämistä, Kytökari kertoo.

– *Kuoleman puutarha* oli ensimmäinen, jonka kirjoitin,

Diakonian ansiomerkit Anne-Mari Mäkiniemelle ja Heikki Syrjämaelle

Tampereen seurakuntien Diakonian ja yhteisvastuun yksikön erityisdiakonian viranhaltijalle Anne-Mari Mäkiniemelle ja perheneuvontatyön johtajalle, rovasti Heikki Syrjämaelle on myönnetty diakonian kultaiset ansiomerkit.

Mäkinieniemi on tehnyt pitkäjänteises-

ti perhetyötä ja kehittänyt sen työmenetelmiä. Mäkinieniemi on luonut Tarinoiden maa -menetelmän ja levittänyt sitä valtakunnalliseen käyttöön.

Syrjämäki sai tunnustuksen pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta työstä kirkon perheneuvonnan kehittäjänä.

Hän on korostanut lasten hyvinvointia sekä perheen monimuotoisuutta.

Syrjäniemi on myös kehittänyt perheneuvontaa niin, että se on palvellut seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä aiempaa paremmin.

Ansiomerkit myönsi kirkkohallitus.

Tallenteet ovat kuunneltavissa verkossa osoitteessa tamperenseurakunnat.fi/tuomiokirkonkuvailutulkkaus.

ja se tuli helpoiten. Se on ikiaikojen lempipaikkani tässä kirkossa, ja minulle tärkeä.

– Yksittäisistä kohteista urut olivat ehdottomasti haastavimmat, koska instrumenttiin liittyy paljon mekaniikkaa.

Projekti vaati paneutumista jopa rakennustekniikkaan, josta oli onneksi paljon tietoa saatavilla. Suntuot ja kanttoritkin tarjosivat vinkkejä.

– Välillä ideoita tuli keskellä yötä tai lenkkipolulla, Kytökari nauraa.

Vainionperä lisää haastavien työvaiheiden luetteloon mittasuhteiden kuvaamisen freskoissa. Hän miettii, olisiko omaksi teossuosikiksi noussut *Haavoittunut enkeli* tai alttarifresko, mutta päätty kattoholvin freskoon. Heinäluodon mielestä se onkin kuvailtu voimallisesti.

– Myös alttarin *Ylösousemus* on inspiroiva ja puhutteleva.

Hän antoi vinkkejä ennen äänitystä tehtyihin viilauksiin. *Sillan* äänilehteäkin lukeva vapaaehtoistyöntekijä Leena Silfverhuth ja hengellisen ohjauksen pastori Jussi Holopainen lukivat tekstit tallenteiksi Tampereen Seudun näkövammaisten tiloissa.

Uraaurtavaa työtä

Se, että työstä on hyötyä ja sitä arvostetaan, on kuvailutulkki mielestä palkitsevaa. Vastaavaa hanketta ei tietävästi ole tehty muissa maamme kirkkoissa.

Kuvailut ovat jatkossa kaikkien käytettävissä verkkosivuilla. Tällöin kirkosta nauttiminen ei välttämättä vaadi paikan päälle tulemistä. Tarpeen ei myöskään ole hankkia erillistä laitetta, vaan tiedot voi kuunnella omasta puhelimesta.

– Nykyisin ihmiset kuuntelevat paljon äänikirjoja, joten se on ihmisille tuttua, Laakso huomauttaa.

Kuvailutulkkauksesta on hyötyä näkövammaisten lisäksi esimerkiksi suomen kieltä opetteleville ja autismin kirjon ihmisille – mutta oikeastaan kaikille.

– Se pakottaa katsomaan teoksia ihan eri tavalla, välittää enemmän tietoa ja tuo syvyyttä, Sormunen toteaa.

– Saavutettavuus myös tekee kirkon vetovoimaiseksi, lisää Laakso.

Seuraavaksi voi olla vuorossa tulkkeiden kääntäminen englanniksi tai toisen kirkon ottaminen kohteeksi. Sormunen pohtii, että ensimmäisen projektin kokemusten perusteella ollaan ehkä tietoisempia tällaisten hankkeiden toteuttamisesta. Hyvästä äidinkielen taidosta on huomattu olevan iso apu.

Heinäluodon mielestä teoksissa tulee tulkattuina henkinenkin ulottuvuus esille hienotunteisella tavalla.

– Ateneumissa ne ovat taideteoksia, täällä kirkko-maalauksia. ♦

Asta Kettunen

Lähetysseuran Niko Humalisto (kuvassa vasemmalla takana) osallistui Dohassa järjestettyyn kokoukseen osana Suomen valtuuskuntaa. Oheistapahtuman pääpuhujana toimi presidentti Tarja Halonen (oikealla edessä).

Vähiten kehittyneille maille luvattiin tukea

Vähiten kehittyneille maille luvattiin velkahelpotuksia, lisärahoitusta ja ilmastovelvoitteiden täyttämistä Yhdistyneiden kansakuntien Dohan konferenssissa 6.–8. maaliskuuta Qatarissa.

Konferenssi hyväksyi Dohan poliittisen julkilausuman, jossa vahvistettiin tukiohjelma maailman 46 vähiten kehittyneelle maalle (LDC eli least developed countries).

– Maita yhdistää laajamittainen köyhyys sekä haavoittuvuus taloudellisille ja luonnonkatastrofeille sekä tartuntataudeille. Suomi haluaa tukea näitä maita niiden kehityksessä. Tämä on sekä niiden että Suomen etu, toteaa ulkoministeriön valtiosihteeri **Johanna Sumu**vuori, joka johti Suomen kansallista valtuuskuntaa Dohassa.

Ohjelma listaa tärkeimmät toimet vähiten kehittyneiden maiden tukemiseksi vuosina 2022–2031.

Poliittinen tuki ohjelmalle korostaa, että huolimatta geopoliittisesti jännitteisestä tilanteesta työtä maailman köyhimpien tueksi halutaan vahvistaa.

Suomi vahvisti tukensa

Suomi vahvisti kokouksessa tukensa maailman köyhimmille maille, jotka maksavat raskainta hintaa aikakautemme kriiseistä ja toipuvat niistä hitaimmin.

Näissä maissa elävän 1,1 miljardin ihmisen tukemiseksi luvattiin velkahelpotuksia, heidän tarpeisiinsa räätälöityä rahoitusta ja sovittujen ilmastovelvoitteiden täyttämistä.

– Suosituksissa on kyse oikeudenmukaisuudesta.

Esimerkiksi tällä hetkellä ilmastokriisi tuhoaa kehityksen edellytyksiä LDC-maissa, vaikka ne ovat syyttömiä muutokseen, toteaa Suomen Lähetysseuran johtava vaikuttamistyön asiantuntija **Niko Humalisto**, joka oli Dohassa Suomen valtuuskunnan neuvonantajana.

Humaliston mukaan Lähetysseura on mukana vaatimassa kansainväliseltä yhteisöltä – mukaan lukien Suomelta – väkeviä toimia tuen ulottamiseksi ilmastokriisin eturintamaan Dohan toimenpidesuunnitelman mukaisesti.

Yksityissektorifoorumi keskittyi teemoihin, joissa on erityistä tarvetta yhteistyölle sekä investoinneille. Näitä ovat esimerkiksi ilmastonmuutokseen vastaaminen, uusiutuva energia sekä maatalouden kehittäminen.

– Oli rohkaisevaa, että kokouksessa nähtiin merkkejä uudeltaisesta kumppanuudesta yksityisen sektorin toimijoiden kanssa. Olisi tärkeää, että yhä useampi vastuullinen yritys ottaisi aktiivisen roolin köyhimpien maiden haasteiden ratkaisijana, sanoi Kirkon Ulkomaanavun yksityissektorin kehittämisen erityisedustaja **Jussi Ojala**.

KUA:n vaikuttavuussijoitusyhtiö FCA Investments järjesti foorumin ohessa tapahtuman yritysten investointivalmiuden vahvistamisesta LDC-maissa. Tilaisuuden pääpuhujana toimi presidentti Tarja Halonen.

Presidentti Halonen oli avainpuhujana myös konferenssin pyöreän pöydän keskustelussa, joka käsittelee kansalaisyhteiskunnan panostamista vähiten kehittyneissä maissa. ♦

Tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherra

Tampereen Tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherra ja hiippakunnan tuomiorovasti valitaan 11. toukokuuta. Asiasta päätti Tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvosto kokouksessaan 23. maaliskuuta.

Valinta tehdään neljästä hakijasta, jotka ovat Tuomiokirkkoseurakunnan johtava kappalainen Salla Häkkinen, Hyvinkään seurakunnan kasvatuksen vastuukappalainen Petteri Kerko, Pirkkalan seurakunnan kirkkoherra Olli-Pekka Silfverhuth ja Akaan seurakunnan vs. kirkkoherra Leena Sorsa.

Tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherra valitaan välillisellä vaalilla, jonka toimittaa seurakuntaneuvosto.

Valintaprosessi etenee siten, että ehdokkaat haastatellaan ja soveltuvimmat lähetetään soveltuvuusarviointiin.

Ehdokkaat kertovat ajatuksistaan vaalipaneelissa

Tamperelaisten on myös mahdollista tutustua ehdokkaiden ajatuksiin vaalipaneelissa, joka järjestetään tiistaina 25. huhtikuuta kello 18 Tuomiokirkossa. Tilaisuuteen on vapaa pääsy.

Tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherran virka tuli avoimeksi, sillä nykyinen kirkkoherra, tuomiorovasti Olli Hallikainen jää eläkkeelle 1. lokakuuta. Tuomiorovasti Hallikainen on toiminut Tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherran virassa vuodesta 2005 lähtien.

Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli on antanut lausunnon tuomiorovastin viran hakijoista 8. maaliskuuta. Lausuntoon voi tutustua hiippakunnan verkkosivuilla: tampereenhiippakunta.fi/ajan kohtaista.

Hakijoiden esittelyvideot ovat nähtävillä Tampereen seurakuntien YouTube-kanavalla.

Sillan kysymykset kirkkoherra-vaaliehdokkaille

Mikä on mottosi?

1. Tuomiorovasti on Tampereen seurakuntien hengellinen johtaja. Miksi sinut pitäisi valita tuomiorovastiksi, ja mitä annettavaa sinulla on tamperelaisille?
2. Tuomiokirkkoseurakunnan alueella asuvista kaupunkilaisista enemmistö on 20–29-vuotiaita, ja seuraavaksi eniten on 30–39-vuotiaita. Miten seurakunnan tulisi toimia tällaisessa ympäristössä?
3. Missä kohtaa koet olevasi janalla arvokonservatiivi–arvoliberaali? Oletko valmis vihkimään kirkollisesti samaa sukupuolta olevan parin?
4. Mikä sinulle on tärkein kohta Raamatussa ja miksi?

Edellä oleviin kysymyksiin löytyy laajempia vastauksia verkkosivuilta siltalehti.fi.

Verkkolehdestä ovat myös ehdokkaiden vastaukset lisäkysymyksiin:

5. Miten varmistat, että kaikki voivat kokea olonsa turvalliseksi seurakunnassa?
6. Miten kannat vastuuta ympäristöstä?
7. Miten seurakunta voisi kohdata niitä alueen ihmisiä, joita kirkon kokoava toiminta ei tavoita?

ehdokkaat Sillan tentissä

Salla Häkkinen

teologian maisteri, työyhteisökonsultti,
Tuomiokirkkoseurakunnan johtava kappalainen, 45 vuotta

Motto: Ole valmis! Partiolaisen tunnus.

1. Tunnen Tampereen seurakuntien ja seurakuntayhtymän toiminnan hyvin kirkkoherran, johtavan kappalaisen ja seurakuntapastorin tehtävistä yli kahdenkymmenen vuoden ajalta.

Olen motivoitunut seurakunnan johtamiseen ja yhteistyöhön sekä työyhteisön, toimintakulttuurin ja vapaaehtoisuuden kehittämiseen. Työni kautta haluan välittää tamperelaiselle: olet tärkeä ja arvokas.

2. Seurakunnan tulee olla avoin, tulevaisuuteen katsova ja kutsuva yhteisö. Sillä on erityinen tehtävä ja paikka kaupungissa: kertoa Jeesuksesta. Seurakunta vastaa hengellisyyden etsintään ja tarjoaa tukea, apua ja turvaa sekä kutsuu auttamaan.

Ilmastomuutos, yhdenvertaisuus ja arvojen merkitys ovat ajankohtaisia teemoja. Seurakunta voi yhteisönä vahvistaa elämän mielekkyyttä, pyhän kokemusta ja toivon säilymistä.

3. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia. Jumalan rakkauden suuruus ihmistä kohtaan ja Jeesuksen tapa kohdata kaikki samanarvoisina ovat hyviä ja velvoittavia esimerkkejä.

Toivon, että samaa sukupuolta olevien vihkiminen olisi evankelis-luterilaisessa kirkossa mahdollista. Kyse on yhdenvertaisuudesta. Kirkolliskokous päättää kirkon avioliitonäkemyksestä. Olen valmis vihkimään kirkollisesti samaa sukupuolta olevan parin.

4. *"Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän."* (Joh. 3:16)

Tässä pienoisevankeliumissa on kirkon sanoma ja tehtävä tiivistettynä. Siinä on Jumalan rakkaus ja lahja meitä varten, ilman ehtoja.

Olli-Pekka Silfverhuth

Teologian maisteri, rovasti ja Pirkkalan seurakunnan kirkkoherra, 52 vuotta

Motto: Toivo kantaa.

1. Tuomiorovasti on yksi Tampereen seurakuntien kirkkoherroista. Virkaan liittyy tiettyjä erityispiirteitä, mutta tuomiorovasti on ennen kaikkea tuomiokirkkoseurakunnan johtaja. Haluan antaa oman työkokemukseni ja osaamiseni tampere-laisten käyttöön.

Minulle johtaminen on yhdessä tekemistä ja ajattelua. Tampereen vahvuuksia ovat tietynlainen yhteisöllisyys ja mutkattomuus. Tähän maisemaan kuvittelen sopivani hyvin. Haluaisin kulkea tampere-laisten kanssa Kristuksen jalanjäljissä, vahvistaa toivoa ja välittää armoa.

2. Eri ikäryhmiin kuuluvat ihmiset on hyvä pyytää yhdessä mukaan miettimään, mitä he haluavat seurakunnalta. Korostan osallistamisen merkitystä. Kaikkein pahin tilanne on, jos vain oletetaan, mitä esimerkiksi "millenniaalit" haluavat seurakunnalta.

Seurakunnassa on nähtävä monimuotoisuus myös toimijuuden kannalta. Ihmisillä ei ole enää yhtä ja samaa tapaa toimia sekä osallistua. On etsittävä yhdessä polkuja ja reittejä läsnä olevaan sekä merkityksiä tarjoavaan kirkkoon. On hyväksyttävä, että kirkon sisällä on erilaisia todellisuksia.

3. Tunnistan itsessäni joissakin näkemyksissä arvoliberalin, mutta on myös arvoja, jotka saattavat viedä janan toisellekin puolelle. Ääripäistä en itseäni tunnista.

Olen tehnyt aktiivisesti kirkolliskoukussa työtä sen eteen, että kirkossa vihittäisiin samaa sukupuolta olevia pareja. Tätä tulen tekemään niin kauan, että kirkossa saadaan päätöksiä tasa-arvoisesta vihkimisestä aikaan. Tämä on minulle yhdenvertaisuus- ja ihmisoikeuskysymys.

4. Matteuksen evankeliumin vuorisäärä, ja sen alussa oleva autuaaksijulistus. Muistan lukiolaisena olleeni pienen seurueen kanssa Kurun metsissä, ja luimme korkealla kalliolla tuon kohdan. Se jätti pysyvän jäljen.

Petteri Kerko

Syntynyt 18.3.1967. Hyvinkään seurakunnan kasvatustiimin vastuukappalainen. Teologian lisensiaatti

Motto: Elämä on lahja

1. Jumala kutsuu kaikkia ihmisiä elämään yhteydessään. Edustan suvaitsevaista arjen kristillisyyttä, jossa jokainen tuntee olevansa tervetullut. Tasa-arvoisuus ja toisten huomioonottaminen ovat arvoni. Haluan kuunnella kaikkia siten, että kuulen heidän ikäkauteensa ja muuhun elämäntilanteeseensa liittyvät toiveet ja tarpeet. Haluan edustaa läsnäolevaa ja ihmiskeskeistä johtamista.

2. Opiskelijat tuovat Tuomiokirkkoseurakunnan alueelle suuren nuorten aikuisten ryhmän. Ikäryhmästä (20–39-vuotiaat) suhteellisesti vähäisin määrä kuuluu kirkkoon. Kirkon jäsenyys on valtavirtaa yli 60-vuotiaissa.

Kun tiedämme, että instituutioihin sitoutuminen laskee, ja kirkkoon kuulumisen ei ole itsestäänselvyys nuorten aikuisten ikäryhmässä, ja kirkkoon kuulumisella on jokin erityinen syy, seurakunnan tulee antaa se syy.

Monikulttuurisuus on myös nykypäivää, ja se on sekä otettava huomioon että hyödynnettävä. Esimerkiksi vapaaehtoistyössä voidaan ottaa tämä huomioon helpottamaan osaltaan maahanmuuttajien ja ulkopaikkakunnilta tulleiden kotoutumista.

3. Olen arvoliberalina valmis vihkimään kirkollisesti samaa sukupuolta olevan parin. Jeesuksen sanomassa korostuu vahva lähimmäisen rakkauden ja kunnioittamisen sanoma. Jumala on rakkaus.

4. Niitä on kaksi: Pienoisevankeliumi: *"Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän."* (Joh 3:16)

Ja toinen: *"Jumala on rakkaus."* (1. Joh. 4:8). Nämä, koska ne antavat luottamusta ja kutsuvat kristittyjä rakastamaan toinen toistaan.

Leena Sorsa

44-vuotias Akaan seurakunnan vs. kirkkoherra ja Tampereen hiippakunnan pappisasessori. Olen koulutukseltani teologian tohtori ja hallintotieteiden maisteri.

Mottoni: Menneisyys on minulle opiksi, tämä päivä lahjaa, ja tulevaisuus motivaationi.

1. Haluan olla ihmisiä yhteen kutsuva johtaja. Minun unelmassani kirkot kutsuvat puhuttelevasti ja moderneilla tavoilla Jumalan lahjojen äärelle, ja kirkkoon on aina kiva tulla. Haluan vahvistaa kohtaamisia sekä raikasta ja valoisaa seurakuntaelämää. Haluan, että seurakunta toimii ihmisten keskellä ja heidän kanssaan, ei erillisenä saarekkeena.

2. Seurakunnassa on tilaa ja arvostusta ihmisille, kun he etsivät hengellisyyttä, pyhyttä ja omaa suhdettaan Jumalaan. Haluan toimia niin, että seurakunta on toivon luoja ja hyvän tulevaisuuden rakentaja.

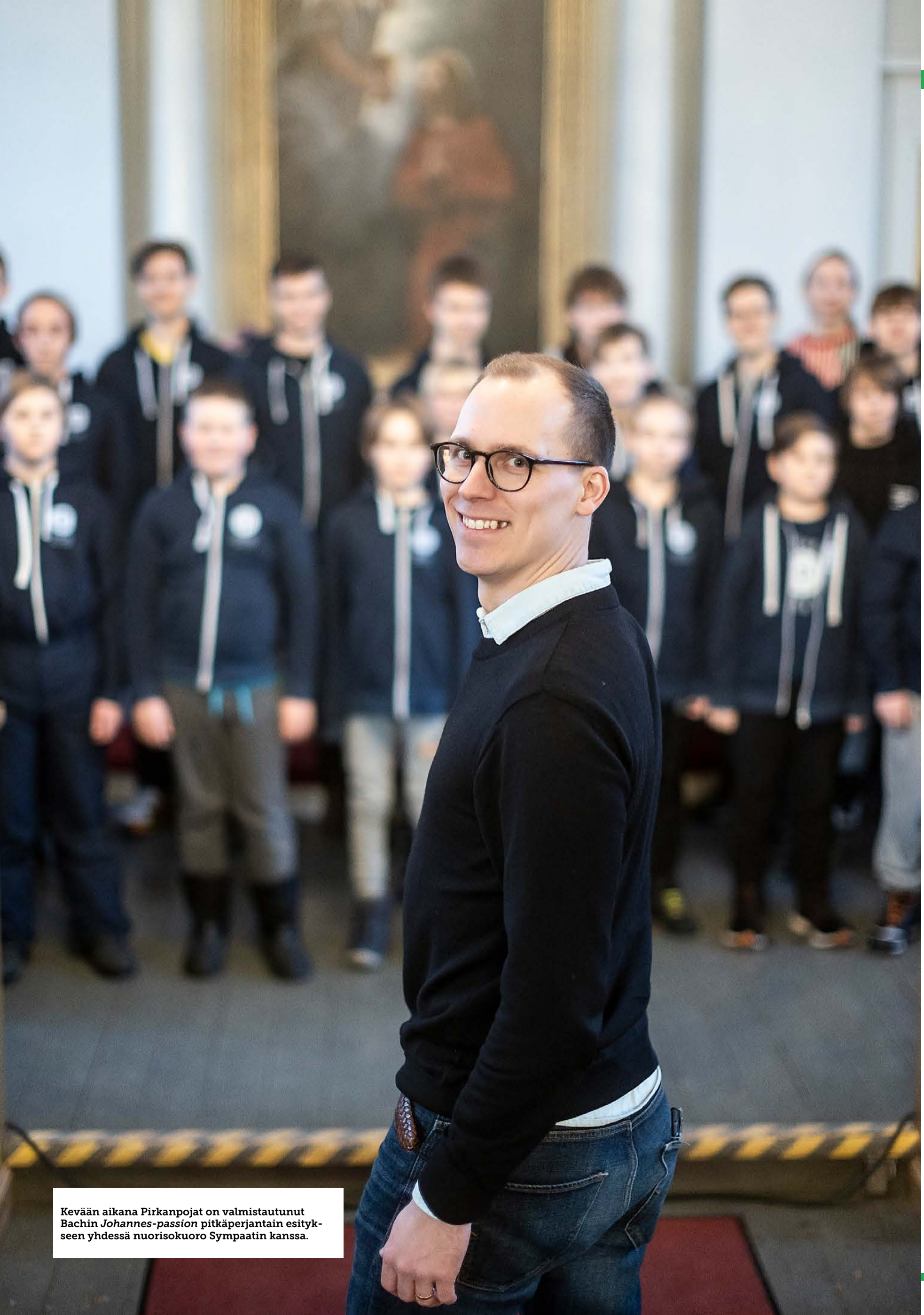
Haluan rakentaa radikaaleja avauksia hyvän tekemiseen, ihmisten voimaannuttamiseen sekä ympäristötyöhön. Erityisesti nuoremmat sukupolvet odottavat vahvaa työtä yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon eteen. Se edellyttää teologista työskentelyä sekä läpinäkyvyyttä toiminnassa ja hallinnossa.

3. Olen arvokysymyksissä varsin liberaali. Haluan olla rakentamassa kirkkoa, jos-

sa samaa sukupuolta olevat parit voidaan vihkiä kirkollisesti. Olen järjestyksen kannattaja, ja siksi vihin samaa sukupuolta olevia pareja vasta, kun yhteinen päätös asiasta on kirkossa saavutettu. Samalla tavalla toivon, että kirkossa sitoudumme nyt voimassa oleviin yhteisiin pelisääntöihin esimerkiksi yhteisestä papinvirasta.

4. Minulle tärkein kohta Raamatussa on Luukkaan evankeliumissa kuvattu pitkäperjantain tapahtumien hetki, jossa toinen ristillä riippuvista rikollisista pyytää Jeesukselta, että tämä muistaisi häntä valtakunnassaan. Jeesuksen vastaus on puhuttelevaa armoa: *"Totisesti: jo tänään olet minun kanssani paratiisissa."*

Kevään aikana Pirkanpojat on valmistautunut Bachin *Johannes-passion* pitkäperjantain esitykseen yhdessä nuorisokuoro Sympaatin kanssa.

POIKAKUOROSSA KASVETAAN YHDESSÄ

Poikakuoro Pirkanpojat toi helsinkiläisen Jouni Rissanen Tampereelle vuonna 2010. Kuoronjohtajan ja monipuolisen muusikon työkenttä on sen jälkeen laajentunut ja ymmärrys kuorotyöstä syventynyt. Työnsä poikakuorossa hän kokee valtavan merkitykselliseksi: "En osaa kuvitella, miten voisin paremmin toimia nuorten hyväksi".

TEKSTI: **Outi Viitasalo** KUVAT: **Rami Marjamäki**

Pääsiäisen konserttitarjontaan **Jouni Rissanen** on valmistanut kuorojensa kanssa J.S. Bachin molemmat suuret passiot. Sekä *Matteus*-että *Johannes-passio* ovat odotettuja esityksiä, jotka siirtyivät koronapandemian vuoksi parin vuoden takaa tähän pääsiäiseen.

Kiirastorstaina Tampereen Filharmoninen Kuoro esittää *Matteus-passion* Tampere Filharmonian kanssa kapellimestari Aapo Häkkisen johdolla Tampere-talossa.

– Jaoin harjoitustyön Filharmonisen Kuoron taiteellisen johtajan Ruut Kiiskin kanssa, kertoo Rissanen, joka on toiminut kuoron toisena johtajana, kuoromestarina, vuodesta 2020 alkaen.

Pitkäperjantaina kuullaan Tuomiokirkossa Bachin *Johannes-passio*, josta Rissanen kapellimestarina kantaa päävastuun. Passiossa Pirkanpojat ja nuorisokuoro Sympaatti yhdistävät voimansa.

– Tämä on siis jo kolmas kevät, kun Pirkanpojat passiota harjoittelee, mutta teoksen esittäminen on niin kuoron nykykokoonpanolle kuin minulle johtajana ensimmäinen kerta.

Yhteistyöstä Pirkanpojilla ja Sympaatilla on kokemusta, sillä muutama vuosi sitten esitettiin yhdessä Mozartin *Requiem*. Kuorot ovat harjoitelleet tahoillaan, Sympaatti johtajansa Emmi Kleemolan johdolla, ja yhteisharjoituksissa on tutustuttu teokseen ja toinen toisiinsa.

– Passion harjoittelua tukee se, että teoksessa on draamaa, tarina etenee, ja roolihahmot ovat riittävän ymmärrettäviä pienellekin poikakuorolaiselle. Monet pojista ovat olleet mukana oopperassa ja teatterissa ja oppineet nauttimaan draaman tekemisestä.

Rissanen on opettanut pojille, mikä on kuoron rooli eri kohdissa, ja miksi esimerkiksi Pilatus tai Pietari sanovat niin kuin sanovat.

– Kun lapset ymmärtävät, mitä lauletaan, myös affektit ja tunnetilat toteutuvat ja välittyvät yleisölle.

Ääniraudasta se alkoi

Ainekset kuoronjohtajuuteen kertyivät vähitellen matkan varrelta.

– Muusikkoperheessämme musiikki oli numero yksi, ja siitä puhuttiin paljon. Aloitin kuusivuotiaana viulunsoitolla, mikä kehitti paljon sävelkorvaa. Orkesterisoitosta pidin, mutta solistinen soittami-

nen ei innostanut, joten lopetin jo muutaman vuoden kuluttua.

Rissanen lähti vanhempien ehdotuksesta kokeeksi Cantores Minores -poikakuoroon.

– Ensimmäisestä harjoituksesta lähtien se tuntui luontevalta paikalta, jossa viihdyin, ja jossa oli paljon löydettävää. Tunne säilyi, vaikka haasteet kasvoivat nopeasti, ja jo kymmenvuotiaana eteen tulivat passiot ja muut vaativat teokset.

"Passion harjoittelua tukee se, että teoksessa on draamaa, tarina etenee, ja roolihahmot ovat riittävän ymmärrettäviä pienellekin poikakuorolaiselle."

Jouni Rissanen kymmenvuotisen CM-uran ajan kuoroa johti arvostettu saksalainen kuoronjohtaja Christian Hauschild, josta tuli nuorelle kuorolaiselle perustavanlaatuinen musiikillinen esikuva.

– Hän osoitti sen, miten musiikin tekemisen paloa jaetaan ulospäin. Vaikka sadan hengen poikakuorossa oli tiukka kuri ja järjestyks, vastuun ottamisen ja kantamisen ihanne ja heittäytyminen musiikin tekemiseen vaikuttivat.

Rissanen muistaa kuorosta tärkeän hetken.

– Hauschildilla oli tapana, että joku laulajista sai ottaa ääniraudasta äänen muille. Huomasin tämän, ja toin kotoa ääniraudan mukani. Jossain vaiheessa Hauschild osoitti minua ja sanoi: "Unsere A" ("Meidän a-sävelemme" – hän puhui kuorossa aina saksaa). Annoin kuorolle äänen, ja silloin tuntui, että nyt minäkin saan osallistua ja ottaa vastuuta kuorosta.

– Myös laulaminen kuoron pienyhtyeissä oli tär-

keää omien siipien kokeilua, ja myöhemmin sain harjoittaa poikia leireillä.

Kruununhaan yläasteen musiikkilinjalta Rissanen jatkoi Helsingin Sibelius-lukioon, josta löytyi toinen esikuva.

– Musiikinopettaja ja kuoronjohtaja Marjukka Riihimäki johti koko persoonallaan, ja hänen inspiraationsa tarttui kaikkiin ja auttoi laulajia löytämään yhteisen soinnin.

– Sibelius-lukion kamarikuoron kanssa kierrettiin ulkomailla ja voitettiin kilpailuja. Keikkoja oli niin paljon, että muistan joulukuun, jolloin tultiin kouluun usein puku päällä esiintymisten vuoksi, Rissanen nauraa.

Monipuolinen koulutus kantaa

Abiturienttina musiikkilukiolainen pohti, pitäisikö lähteä opiskelemaan jotain "oikeaa alaa". Mutta kun hakemus teologiseen tiedekuntaankin myöhästyi, Rissanen pyrki Sibelius-Akatemian musiikkikasvatuksen osastolle. Koulun musiikinopetuksen tehtävät tuntuivat yhdeltä mahdollisuudelta, ja kasvatus-työ kiinnosti.

– Musiikkikasvatuksen opiskelu on monipuolista ja laaja-alaista, ja saimme syventää opintoja haluamillamme tavoilla. Opiskelin laulua, jazzosastolla jazzopintoja, ja kuoronjohtoa kirkkomusiikkiosastolla ja kuoronjohtoluokalla. Siellä sain rohkaisua kuoronjohtajan uralle.

Uravalinnan ratkaisi Pirkanpoikien työnhakuilmoitus. Opintojen loppuvaiheessa Rissanen katseili vaimonsa kanssa Pirkanmaan työmahdollisuuksia.

– Hän on Kangasalta, ja meillä oli täällä paljon tuttuja. Yllättäen tulin valituksi, alle kolmikymmppisenä, ja siitä alkoi lähes kahden vuoden perehdytys. Edellinen johtaja Jussi Kauranen halusi sujuvan vaihdoksen, jotta pojat jatkaisivat laulamista ja toiminta säilyisi suunnilleen ennallaan.

Samalla Rissanen aloitti kuoronjohtoon opinnot Metropolia-ammattikorkeakoulussa Jani Sivénin johdolla.

– Kuoronjohtoon keskittyessä ymmärsin, että ehkä minulla on eniten valmiuksia ja omia kokemuksia juuri tähän työhön.

Kasvattajana Pirkanpojissa

Pirkanpoikien taiteellisena johtajana Jouni Rissanen aloitti 2011. Päätoimiseen työhön kuuluvat sekä

"Musiikki ravitsee ja hoitaa, ja se on taidemuotona myös jatkuva seikkailu. Jonkinlainen "äänikotini" on saksalainen kuoromusiikkiperinne, erityisesti sakraalimusiikki, koska olen Cantores Minoreksen kasvatti. Mutta työssäni olen tietysti utelias löytämään uutta," pohtii Jouni Rissanen.

"Meistä jokainen käy omia polkujaan ja kokee omia kamppailujaan, joita emme voi aina ymmärtää. Silti pitää mennä hyväksyminen ja ymmärrys edellä."

taiteellisen johtajan että toiminnanjohtajan tehtävät, ohjelmiston suunnittelusta budjetointiin ja markkinointiin. Kuorolaisten vanhemmat, heidän muodostamansa johtokunta ja sen puheenjohtaja ovat kuoronjohtajan vahvana tukena.

Rissanen mukaan poikakuoron johtaminen on haastavaa. Kasvavien poikien äänet vaihtelevat jatkuvasti, ja varsinkin äänenmurrosvaiheessa moni käy kamppailua sen kanssa, onko ääni riittävä ja jatkaako laulamista kuorossa.

– Silloin haluan rohkaista, että tämä vaihe kestää jonkin aikaa ja sitten mennään eteenpäin. Kuorossa koulutamme myös miesäännet, ei vain poikääniä.

– Ryhmä on tiivis, ja siinä pojat kasvavat niin kuin poikakuorossa kasvetaan, myös läpi suurten muutosten.

Rissanen harjoittaa Pirkanpoikia kaikissa ikävaiheissa. Aloittavien laulajien valmennusryhmässä voi olla pieniä poikia, jotka eivät ole harrastaneet vielä mitään.

– Harjoitteleminen ryhmässä toimimista ja oman äänen käyttöä. Lapsia on opetettava löytämään oma ääni-instrumenttinsa ja eri sävelkorkeudet. Moni on tottunut laulamaan helppoja lauluja matalalta tai räppäämään, mikä ei vaadi elimistöltä samoja vaihteluita kuin laulaminen.

Rissanen arvelee, että Christian Hauschildin kuorokasvatukselle on edelleen käyttöä.

– Siinä oli paljon ajatonta viisautta. Hauschild puhui "itsejärjestyksestä", joka lähtee siitä, että jokainen ottaa vastuun itsestään. Koska lapset eivät ole pieniä aikuisia vaan lapsia, heitä autetaan siinä. Nykyään puhutaan tunnetaidoista ja osataan sanoittaa tunteita lapsille ja nuorille. Silloin he itsekin tunnistavat ne ja pystyvät niiden kanssa toimimaan.

– Pojat ovat keskimäärin vilkkaita, mutta hyvin erilaisia. Tämä työ vaatii todella hyvää poikien tuntemusta ja ymmärrystä eri temperamentteista ja lähtökohdista.

– Myös oma keskittyminen siihen, mitä milloinkin ollaan tekemässä, on tärkeää sekä laulajille että johtajalle. Arjen ajatukset on unohdettava, jotta pystytään keskittymään yhteiseen instrumenttiimme ja musiikkiin. Silloin harjoitukset sujuvat hyvin.

Rissanen kaudella tulivat älylaitteet haasteeksi kuoroonkin.

– Meillä on selkeät säännöt. Aluksi pidimme kännykkiparkkia harjoituksissa, mutta enää sitä ei tarvita. Pojat ymmärtävät, että kännykät pidetään piilossa.

– Olemme puhuneet jokaisen omasta vastuusta, kun keskitytään yhteiseen tekemiseen. On puhuttu myös siitä, että nopean feedin selaaminen opettaa aivoja lyhytjänteisemmiksi. Se tuntuu hetken hyvältä, mutta sitten on vielä vaikeampaa keskittyä.

– Kun valmistaudutaan isoon konserttiin, kyllä meitä kaikkia kiinnostaa, miten me saadaan se aikaan. Silloin on ollut hyviä keskusteluja ja pojilla hyviä kysymyksiä.

Ymmärrystä ja yhteenkuuluvuutta

Lapsikuoroille korona-aika oli vaikea, ja sen vaikutus näkyy edelleen. Kannustusta lasten lauluharrastukseen tarvitaan nyt entistä enemmän.

– Nimenomaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin vuoksi, korostaa Jouni Rissanen.

Kuoronjohtajan mukaan lapsille ja lasten kanssa kannattaa aina laulaa. Vauva kuulee äänet jo kohdussa ja rea-

goi niihin. Päiväkodissa ja kouluissa laulaminen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta.

– Lasten kanssa pitää vain muistaa laulaa riittävän korkeista sävellajeista. Se on monille opettajille epämukavaa, mutta lapsille on täysin mahdollista laulaa matalalta, mistä aikuiset usein aloittavat.

Kuorotyö on Jouni Rissaselle etuoikeus ja voimanlähde.

– Se antaa paljon ymmärrystä ihmisestä ja inhimillisyydestä. Meistä jokainen käy omia polkujaan ja kokee omia kamppailujaan, joita emme voi aina ymmärtää. Silti pitää mennä hyväksyminen ja ymmärrys edellä.

Tiiviissä poikakuoron ryhmässäkin tulee väärin tulkittuja tilanteita ja ymmärtämättömyyden hetkiä.

– Niissä on tärkeä kasvatuksen mahdollisuus, kun puhutaan tilanteet auki ja muistetaan, että olemme menossa samaan suuntaan ja tavoittelemme samoja asioita. ♦

J.S. Bach: *Matteus-passio* kiiirastorstaina 6.4. kello 19 Tampere-talo. Lisää: tfk.fi ja sivu B 10

J.S. Bach: *Johannes-passio* pitkäperjantaina 7.4. kello 19 Tuomiokirkossa. Lisää: pirkanpojat.com ja sivu B 10

JOUNI RISSANEN

- Kuoronjohtaja ja musiikkipedagogi
- Toiminut lapsikuoron valmentajana Tampereen Oopperassa
- Opettanut kuoronjohtoa Tamkissa
- Oopperakapellimestari ja kuoromestari Ilmajoen Musiikkijuhlilla ja Hämeenkyrön FESTiwaaleilla
- Kuoromusiikin lisäksi kiinnostavat funk, jazz, pop, gospel, rock ja progressiivinen metalli
- Talviurheilulajina futsal

Kuva: Jussi Koivunen

Helena Vaari on suunnitellut viisi piispankaapua ja kirkkotekstiilit yhteentoista kirkkoon. Parhailaan työn alla ovat Piikkiön kirkon tekstiilit. Tässä hän on Pyhtään Pyhän Henrikin kirkon valkoisen antependiumin edessä.

Luonto taiteen lähtökohtana

Kimmo Pyykkö -taidemuseon Metsätöitä-näyttely on kolmen muotoilijan eli Merja Palinin, Nina Ruokosen sekä tekstiilitaiteilija ja käsityömasteri **Helena Vaarin** yhteinen matka suomalaisen metsään. Teokset tarkastelevat yhteyttämme luontoon ja sen merkitystä taiteellisen työskentelyn lähtökohtana.

Näyttelyssä on 21. toukokuuta saakka esillä muun muassa Helena Vaarin kirkko- ja taidetekstiilejä. Hänen taiteessaan yhdistyvät vapaa taidekirjonta ja applikaatio. Hän on suunnitellut muun muassa Tampereen hiippakunnan piispan Matti Revon piispankaavun, -hiipan eli mitran ja stolan.

– Kirkkotekstiilit valmistettiin jo keskiajalla kir-

jomalla ja ompelemalla. Taidekirjontani pohjautuu vanhaan perinteeseen tämän päivän menetelmillä, Vaari kertoo.

Väyläkirjojen kustantama ja Veijo Koivulan toimittama tuore kirja *Helena Vaari – Neula siveltimenä* kokoaa sanoin ja kuvin Vaarin kirkkotekstiilit 35 vuoden ajalta yksiin kansiin. Kirjaa on saatavilla myös taidemuseon museokaupasta.

Luonnonperintösäätiö on tuottanut näyttelyn yhteyteen puodin, jonka tuotoilla suojellaan suomalaista ikimetsää.

Lisää: kimmopyykkotaidemuseo.fi, helenavaari.fi

Sisällissodan tapahtumia Tampereella nuoren naisen näkökulmasta

Helmi Haapasen kapinakirja kertoo sisällissodan tapahtumista Tampereella pienen ihmisen näkökulmasta.

– Helmi Haapanen oli tätini ja koki sisällissodan 17-vuotiaana työläisenä. Hänen kertoi, millaista oli sodan jalkoihin jääneiden ihmisten arki piiritetyssä kaupungissa. Taistelut koskettivat aluksi kaukaa, mutta lopulta ne tulivat kotipihoihin, kertoo kirjailija **Pertti Rajala**, jonka omatkin juuret ovat Tampereella. Nykyisin hän asuu Porissa, ja on kirjoittanut yli sata selkokirjaa ja parikymmentä tietokirjaa.

Päiväkirjamuotoon kirjoitettu teos perustuu Helmi Haapasen laajoihin haas-

tatteluihin, jotka Rajala teki 1980-luvulla. Niitä on taustoitettu todellisilla historiallisilla tapahtumilla Tampereelta ja sen lähiseuduilta sisällissodan alusta valkoisten Tampereen valtauksen huhtikuulle 1918 asti.

Helmin muistelut antavat elävän kuvan tavallisen työläisperheen arjesta ja sisällissodan piinaviikoista. Kirjassa on myös Helmin ystävän, Hiljan, kertomus sodan loppuvaiheista.

Pertti Rajala: *Helmi Haapasen Kapinakirja – Muistikuvia vuoden 1918 kapinasta Tampereen Amurissa* (Warelia, 2023)

Ohjaaja Markus Toivolle Kirkon mediasäätiön palkinto

Elokuvaohjaaja Markus Toivo on voittanut Kirkon mediasäätiön vuoden 2023 palkinnon dokumentistaan *Wanha Markku*. Se palkittiin maaliskuussa Tampereen elokuvajuhlien kotimaisessa kilpailussa, jossa oli mukana kaikkiaan 36 ohjelmaa.

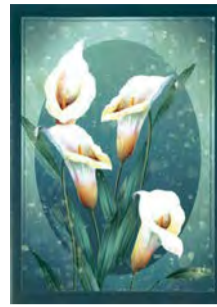
Kirkon mediasäätiön palkinnon tuomarina toimi säätiön hallituksen varapuheenjohtaja **Juha Rajamäki**.

”Dokumentista nousevat esiin anteeksianto ja hyväksyntä, jotka avaavat portteja dokumentin päähenkilöiden yhteiselle tielle”, sanoo Rajamäki palkintoperusteluissaan.

Palkittu dokumentti on kuvaus puhumattomuuden kulttuurista. Se kertoo, miten aikuinen poika etsii yhteyttä isäänsä. Hän ei löytänyt sitä lapsuudessaan, koska isä ei koskaan katsonut kohti.

Palkinnon myöntämisperusteissa painotetaan elokuvien teknistä ja taiteellista korkealaatuisuutta sekä sellaisia teemoja, jotka kutsuvat katsojat pohtimaan kristillistä arvomaailmaa.

Kirkon mediasäätiön palkinto on suuruudeltaan 1500 euroa. Palkintoa on jaettu Tampereen elokuvajuhlilla yhdelle kotimaisen elokuvan ohjaajalle vuodesta 2017.

Lähetä osanottosi tai onnitelusi. Punaisenristinkauppa.fi ➔ Adressien tekstausta tai puh. 020 701 2211

Punainen Risti

Ev.lut. kirkon lestadiolainen herätysliike
ESIKOISET

Aluemessu
Ke 5.4.2023 klo 18.30
Seurat ja pyhäkoulu
Sunnuntaisin klo 15 (myös verkossa)
Tervetuloa!
Uudenkylän srk-talo
Ali-Huikkaantie 13b, Tre
www.esikoiset.fi

Herättäjä-Yhdistys
su 16.4. klo 18 Kevätseurat
Ritva Kuosmasen muistolle
Näsin salissa,
Näsilinnankatu 26 (2. krs).
Pia K. Lehtinen, Jaakko Löytty,
Petra Perttula ja
Olli-Pekka Silfverhuth.
Kahvitarjoilu alkaen klo 17.

TAMPEREEN RAUHANYHDISTYS RY.

Nekalankulma 1, Tampere

Seurat
pääsääntöisesti
keskiviikkoisin ja
lauantaisin klo 19
sekä sunnuntaisin
klo 16 ja 18.

Ajantasaista toimintakalenteria ylläpidetään internetsivuilla, joista seurata on myös kuunneltavissa: tampereenrauhanyhdistys.fi

siltalehti.fi

Ammattilaiset palvelevat

Kodin perussiivoukset
Yritysten siivoukset
Remonttisiivoukset
Muuttosiivoukset

Palvelua ja puhtautta 20v

Pyydä tarjous: 045 126 6938
Anna siivouslahjakortti!

www.uusierasivoukset.fi

Siivous- ja Kodinhoitopalvelut

Nauti puhtaasta kodista. Me olemme apunasi arjen askareissa.

20 vuotta puhtaasta palvelusta

Siivous- ja Kodinhoitopalvelut Dos Line Ky
www.dosline.fi / info@dosline.fi
045 884 7846

• Siivouspalvelut • Kodinhoitopalvelut
• Arvonlisäveroton kodin tukipalvelu

Silta
Tampereelainen seurakuntalehti

Ilmoitusmyynti

Tero Taipale
p. 040 641 1163

etunimi.sukunimi@tampereilmainen.fi
tre.ilmoitukset@tampereilmainen.fi

Retriitin hiljaisuus valmista pääsiäiseen

Pääsiäistä edeltävä paastonaika on monelle karsimisen ja luopumisenkin aikaa. Yksi tapa ottaa hengähdystauko ovat retriitit, joita moni seurakuntakin säännöllisesti järjestää.

TEKSTI: **Vesa Keinonen** KUVAT: **Jani Laukkanen**

Kaksi porvoolaista retriitinohjaajaa kertoi *Silta*-lehdelle, mitä he ajattelevat hiljaisuudesta ja lähestyvistä pääsiäisestä. **Ulla Lumijärvi** toimii yhteisöpappina evankelis-luterilaisen kirkon Helsingin seurakuntayhtymän Varustamoissa Itä-Helsingissä. Hän on aikaisemmin työskennellyt myös Diakonissalaitoksen Hiljaisuuden keskuksen päällikkönä.

Ortodoksiseen kirkkoon aikuisiällä liittynyt **Mari Vainio** puolestaan toimii ratkaisukeskeisenä valmentajana sekä ohjaa hiljaisuuden retriittejä, joogaa ja luovan kirjoittamisen kursseja.

Yritysmailman johtotehtävissä ison osan elämänsä työskennellyt Lumijärvi kertoo, että hän kaipasi elämäänsä jotakin muutosta. Kuusamossa eräoppaaksi opiskeleminen sai hänet rakastamaan hiljaisuutta.

Kristinusko kiinnosti Lumijärveä, mutta jumalanpalvelukset eivät hänen kohdallaan oikein toimineet.

– Niiden vauhti oli minulle liian kiireinen. Mieluummin olisin halunnut rukoilla kaikessa rauhassa.

Monesta suunnasta vastauksia esittänyt hän sitten ilmoittautui elämänsä ensimmäiseen retriittiin.

– Sitä kautta löysin tieni kristinuskoon ja myös jumalasuhteeni. Hyvin tärkeässä osassa oli myös keskiaikainen mystikko Avilan Teresa.

Hiljentyä voi missä vain

Retriitit eivät ehkä vedä puoleensa laajoja kansanjoukkoja, mutta niiden suosio näyttäisi kuitenkin olevan nousussa. Hiljaisuuteen hakeutuu monenlaisia ihmisiä juurevistä peruskristityistä vaihtoehtoväkeen.

Ulla Lumijärvi iloitsee siitä, että moni nuori ja nuori aikuinen on löytänyt retriitit.

– Uskon tähän olevan syynä sen, että niissä pyritään pelkistettyyn elämäntapaan, ja mukana on yhä enemmän myös ekologista ajattelua.

Lumijärvi kertoo tavoittelevansa ohjaamiensa retriittien rukoushetkissä yksinkertaisuutta.

– Vältetään sanahelinää. Annetaan mieluummin ihmisen oman sisimmän puhua hänelle.

Myös Mari Vainio on jättänyt taakseen hektisen elämäntyylin. Hän on työskennellyt muun muassa parinkin lehden päätoimittajana sekä siinä samassa julkaisupäällikkönä ja toimittajana.

– Aikaisemmin olin ihan normiluterilainen, mutta olen kääntynyt ortodoksiksi. Tärkeässä roolissa muutoksessa oli eräs pääsiäisen vietto Valamon luostarissa.

Vainio vertaa retriittiä luostarielämän askeesiin. Vetäydään hiljaiseen paikkaan, ja elämästä puhdistetaan pois kaikki turha.

– Oleminen on minulle koko elämän ydinsana. Kaikki lähtee siitä ja palaa siihen. Toinen tärkeä sana on hengitys. Oleminen ja hengitys ovat yhtä. Silloin kun olet rauhassa itsessäsi, myös hengität paremmin ja elät avarammin.

Mari Vainio järjestää retriittejä ohjaajaparinsa Eija Nurmion kanssa myös Turun saariston eksoottisilla Utön ja Örön ulkosaarilla muutaman kerran vuodessa.

Hänen mukaansa retriittiin laskeutuminen ei silti katso paikkaa.

– Sanon aina, että haluaisin joskus pitää retriitin ”New Yorkin keskustassa”. Hiljaisuus on ihmisen sisällä, tapahtuipa ympärillä sitten mitä tahansa – mutta toki rauhaista ympäristö tukee omaa rauhan kokemusta.

Oheistoimintaa vai ei?

Ulla Lumijärvi kertoo, että tavallisin hiljaisuuden retriitti kestää viikonlopun. Sitä rytmittävät rukoushetket, virikepuheenvuorot ja ruokailut muutaman tunnin välein.

– Järjestetään myös henkilökohtaisesti ohjattuja retriittejä sekä monenlaisia hiljaisuuden päiviä tai -iltapäiviä. Nuo jälkimmäiset voivat olla hyvä alku, jos ei ole retriiteistä lainkaan kokemusta, hän vinkkaa.

Yhä enemmän on sellaisia retriittejä, jotka rakentuvat jonkin teeman ympärille.

– Pidetään esimerkiksi kirjoitus-, maalaus- ja luonto-retriittejä. Ohjasin itse juuri myös meditatiivisen valokuvauksen retriitin.

Mari Vainio vierastaa sitä, että retriittiin on kytketty jotakin erityistä tekemistä.

– Tuolloin ihminen alkaa aina arvioida itseään, ja se vie pois olemisen ilon ääreltä. Normaalisti virikepuheet, rukous ja meditaatiohetket sekä vapaa oleminen tukevat hiljaisuuden kokemusta.

Hän kertoo, että ortodoksikin järjestävät Suomessa jonkin verran retriittejä. Niitä pidetään muun muassa Valamossa ja Helsingin ortodoksisen seurakunnan leirikeskuksesta.

– Me Eijan kanssa ohjaamme ekumeenisia ja ortodoksia retriittejä. Niihin sisältyy luterilainen messu tai ortodoksinen liturgia. Minä yksin ohjaan myös hiljaisuuden päiviä ja hiljaisuuden joogapäiviä.

Ekumeenisissa retriiteissä pääosa osallistujista on luterilaisia, mutta niissäkin voi olla mukana ortodoksia elementtejä.

– Saatamme esimerkiksi laulaa ortodoksia lauluja, tai luemme rukouksia ortodoksisesta rukouskirjasta, Vainio kuvailee.

Ortodoksien juhla kertoo perinteestä

Sekä Ulla Lumijärvi että Mari Vainio odottavat pääsiäisaikaa innokkaasti.

Vainio huomauttaa, että ortodokseille pääsiäinen on vuoden suurin juhla ja samalla koko ortodoksisuuden perusta.

– Kaikki pohjautuu traditioon, jota ilman kirkkoamme ei voi käsittää. Mikään ei muutu. Tämä tekee asioista meilte ortodokseille määrättyllä tavalla helppoa.

Mari Vainiota koskettavat syvästi monet ortodoksien käytännöt. Tätä haastattelua tehdään suuren paaston aika-

“Oleminen ja hengitys ovat yhtä. Silloin kun olet rauhassa itsessäsi, myös hengität paremmin ja elät avarammin.”

Mari Vainio

Ulla Lumijärvi (vas.) ja Mari Vainio kannustavat kokeilemaan retriittiä. Se voi avata elämään uusia näkökulmia ja lisätä mielenrauhaa.

na, joka on alkanut 19. helmikuuta vietetystä sovintosunnuntaista.

– Siinä on kyseessä äärettömän kaunis palvelus, jonka päätteeksi täysin vieraatkin ihmiset pyytävät toisiltaan anteeksi. Se on minusta hyvin koskettavaa.

Vainio kertoo käyvänsä katumuksen sakramentissa pari kertaa vuodessa. Suuren paaston aikana se kuuluu hänen ohjelmaansa.

– Itsensä äärelle asettuminen ja myös omien virheiden tutkiminen on osa paastonaikaamme.

Hän huomauttaa, että paastonajassa on ortodoksille jotakin samaa kuin retriitin perusajatuksessa. Toki olennaisia erojakin on.

– Retriitissä ajatukset kulkeutuvat sinne, minne juuri sillä hetkellä on tarkoitus. Molemmissa on hyvä huomata se ihana keskeneräisyys. Valmistaa ei tule koskaan, eikä tarvitsekaan tulla. Tämä on ihmiselle suuri rauhan antaja, Vainio hymyilee.

Ekumeenisuus näkyy tervehdyksessäkin

Ortodoksien pääsiäinen huipentuu Suureen Viikkoon, joka vastaa luterilaisten hiljaista viikkoa.

– Tuon viikon aikana on useita palveluksia huipentuen pääsiäisyön palvelukseen Suurena Lauantaina. Siitä alkaa meidän pääsiäisaikamme, joka kestää 40 päivää, Vainio sanoo.

Luterilaisten ja ortodoksien entisten aikojen vastakainasettelu alkaa onneksi olla menneisyyttä. Ekumeenisuus on päivän sana.

Nykyään luterilaisetkin saattavat tervehtiä pääsiäisaiamuna toisiaan ortodoksien tunnetulla *Kristus nousi kuolleista!* – *Totisesti nousi!* -tervehdyksellä.

Mari Vainiolla on tätä ilmiötä kohtaan hiukan kaksijakoisia tunteita.

– Sehän on toki hienoa, jos me ortodoksit olemme esi-

”Pääsiäisyön messu on niin upea ja kokemuksellinen. Silloin siirrytään pimeydestä ylösnousemukseen.”

Ulla Lumijärvi

merkki, jota kohti kannattaa mennä. Minusta on kuitenkin vähän sääli, ettei luoteta omaan perinteiseen luterilaiseen ajattelutapaan.

Pimeydestä ylösnousemukseen

Ulla Lumijärven hiljaisen viikon ohjelmaan kuuluu usein retriitin ohjaaminen. Hän mieltää sen ihanaksi tavaksi laskeutua pääsiäiseen ja kaikkeen siihen liittyvään iloon.

– Ennen pääsiäistä pyrin myös paastoamaan jollakin tavalla. Se voi olla vaikkapa viikon mehupaasto jossakin kohtaa paastonaikaa.

Kiirastorstain messu on luterilaisille yksi kirkkovuoden suosituimmista. Myös Lumijärvi haluaa nostaa esille sen merkitystä.

– Hiljaisuuden retriitin kiirastorstain messun yhteydessä pesimme toistemme jalat Kristuksen opettamalla tavalla. Sen jälkeen syötiin yhdessä.

Luterilaisissakin seurakunnissa yleistynyt tapaa vietää pääsiäisyön messua Lumijärvi pitää erinomaisena. Kyseinen tilaisuus vetääkin kirkkoon paljon kaikenlaista väkeä.

– Pääsiäisyön messu on niin upea ja kokemuksellinen.

Silloin siirrytään pimeydestä ylösnousemukseen.

Sekä Vainiolla että Lumijärvelle pääsiäinen on myös sosiaalisesti tärkeä. Juhlapyhien aikana kutsutaan läheisiä ihmisiä kylään ja syödä rauhassa yhdessä.

– Pyydän aina toiseksi pääsiäispäiväksi kotimme useita ystäviä. Tämä on meille ortodokseille tyypillistä, Vainio kertoo.

Lumijärvenkin kodin ovikello soi tiuhaan toisena pääsiäispäivänä.

– Meille tulee kiireettömästi syömään perhettä, lapsia ja lastenlapsia. Tarjolla on niitä perinteisiä pääsiäisruokia.

Kaikkea ei pidä ottaa kantaakseen

Juhlapyhät eivät merkitse kaikille onnea ja iloa, vaan voi olla jopa päinvastoin. Moni kärsii jostakin sairaudesta tai yksinäisyydestä.

Tämä aikakin on tuonut ylämääräistä taakkaa. Muun muassa Ukrainan sota ja sen mahdollinen leviäminen herättävät pelkoa.

Kun kysyn retriitinohjaajilta vinkkejä pääsiäisen viettoon, Ulla Lumijärvi ottaa esille paastoamisen uutisten seuraamisesta.

– On asioita, joille me emme voi yhtään mitään. Voisimmeko jättää ne Jumalalle? Jos otamme kaikki murheet kantaaksemme, saatamme itse masentua. Ei se ole Jumalasta, Hänhän on ilo.

Mari Vainio taas kertoo taannoisesta tapaamisestaan 87-vuotiaan ikonimaalari Liisa Kuninkaan kanssa.

– Kysyin Liisalta, mitä hän tavallaan haluaisi antaa lahjana nuoremmille sukupolville. Ikonimaalari sanoi, että muistakaa unelmoida. Toiveet ovat valtavan tärkeitä ja aina niistä jokin toteutuu tavalla tai toisella. Joskus paremmin kuin itse osaa toivoakaan. ♦

Lisää Tampereen seudun retriiteistä sivulla B 7

Musiikki ja ilo yhdistävät ihmisiä

Musiikista tulevaa iloa pystyy jakamaan, luottaa **Jorma Rantalainen**, taiteilijanimeltään Jorma.

– Uskon hirveän paljon musiikkiin tunnetilojen säätelyssä. Musiikki taivuttaa myös kommunikaatio-ongelmia.

Musiikin pariin hän päätyi sattuman oikusta: teini-iässä kavereilla oli bändi, ja kun entinen basisti lopetti, häntä pyydettiin soittamaan. Niinpä 15-vuotias Jorma ryhtyi harjoittelemaan. Nuoruus Leppälahdessa oli kulunut monipuolisesti urheilua harrastaen.

Molemmat harrastussuunnat jatkuivat Tampereelle muuton jälkeen vajaat parikymmentä vuotta sitten.

Rantalainen on antanut lähinnä basson ja kitaran laulaa muun muassa yhtyeissä RebelHead, Deep Insight, GG Caravan ja High School Dropouts. Nyt nelikymppinen mies ei kuitenkaan missään vaiheessa ole heittäytynyt täysin musiikin varaan.

– Aina päädyn kuitenkin siihen, että omaehtoinen musiikin tekeminen on sitä, mistä mä nautin.

Nykyiseen ammattiinsa koulunkäynninohjaajana hän päätyi, kun tuttu arveli työn sopivan hänelle.

Koulun oppilaat, esimerkiksi autismikirjolla olevat, tarvitsevat laajasti apua ja tukea.

– Perustehtäväni on auttaa oppilaita opiskelemaan ja tehdä opettajille mahdolliseksi opettaa, Rantalainen kuvaa tehtäviään.

Näille oppilaille muutokset ovat vaikeita.

– Mun mielestä jokainen päivä on hyvä päivä. Erityisen hyvä on sellainen, että ihmisillä on suut hymyssä ja kaikki rullaa normaalisti, on hyvä rauha ja hyvä filis.

listi, on hyvä rauha ja hyvä filis.

Sopivia välähdyksiä

Noista kokemuksista Jorma ammentaa musiikkiinsa paljonkin. Debyyttialbumi *Pelko ja häpeä ei määritä mua enää* ilmestyi viime toukokuussa. Tammikuussa julkaistu sinkku *On maailmasi kaunis* kuvaa erityislasten maailmaa.

– Sinkku on täysin siitä maailmasta, erityisesti yhdestä oppilaasta. Ajatus lähti elämään tilanteesta, jossa saatoin hänet viimeistä kertaa taksille.

Single on saanut lämmintä palautetta esimerkiksi Autismiliitolta.

Jorma ei halua tehdä biisejä suunnitelmallisesti, vaan vasta sopivan välähdyksen innostamana.

– Usein se lähtee yhdestä hetkestä. Toki tekstin kirjoittaminen voi sitten olla iso ja tekninenkin palapeli, mutta se vaatii jonkin vahingossa tulleen sävöyksen.

Pienokaisen syntymä rauhoitti harrastusta. Toukokuun alkuun sijoittuu yksi keikka, ja 9.6. Yo-talolla järjestetään tapahtuma nimeltä Jorma & Ystävät vol. 2. Tuon tapahtuman on tarkoitus olla joka-vuotinen perinne. Tänä vuonna esiintyjä on viisi.

Jorma pohtii, että toisaalta kaikki henkilökohtainen elämä ei kuulu julkisuuteen, mutta mitään ei tarvitse väkisin jättää poiskaan.

– Somejulkisuus nostaa henkilöitä, ja musiikki on jännällä tavalla jäänyt sivujuonteeksi, teollisuudenalaksi. Se ei poista sitä, että tehdään hirveän hienoa musaa.

Jormana Rantalainen on tehnyt musiikkia vuodesta 2016.

– Tuo vuosi oli henkilökohtaisten tragedioiden takia käänteentekevä. Tajusin, että haluan tuottaa sitä, mikä elämässä antaa iloa.

On vaikea erotella, onko Jorma henkilö vai bändi, sillä Rantalainen päätti tehdä kaiken itse.

– On niin siistiä mennä studioon ja laulaa ja soittaa. Se on itsensä haastamista ja peliin pistämistä.

Tuoreen *Kaihola*-sinkun sanoitus on Jorma-musiikin alkuajoilta.

– Se kuvailee hetkeä, kun masennus rupeaa väistymään ja positiivisia fiboja alkaa löytyä; siihen havahtumista, että huonotkin fiilikset kuuluvat elämään. ♦

TEKSTI: **Asta Kettunen**

KUVA: **Hannu Jukola**

Musiikki, perhe, ystävät, urheilu ja hyvä ruoka ovat Jorma Rantalaiselle elämän tärkeimmät asiat. Villapaidan on tehnyt ystävä Tytti Ilonen, jonka mielestä Jorma tarvitsi päälleen jotain värikästä.

Lukijalta

Jokaiselle ikääntyvälle turvattu hoitopaikka

Meillä on kaikki mahdollisuudet tarjota jokaiselle ikääntyvälle hoitopaikka toimintakyvyn laskiessa. Riittävä rahoitus ikääntyvien palveluihin on turvattu.

Tällä hetkellä liian huonokuntoisia ikääntyviä asuu kotona. Nyt ikääntyvät joutuvat turvautumaan ensihoitoon muun muassa turvattomuuden vuoksi, vaikka tarve olisi asumispalveluihin.

Meidän tulee kehittää malli, jossa lyhytaikaisissa ja äkillisissä tilanteissa omainen voi jäädä hoitamaan iäkästä omaistaan – samalla tavalla, kuten alle kymmenvuotiaan lapsen sairastuessa. Omaishoidon tuen tulee olla verovapaata.

Ikääntyvien tulee saada elää merkityksellistä elämää. Eutanasia ei tule hyväksyä. On kunniatehtävämme huolehtia hyvin heistä, jotka ovat rakentaneet tämän maan. Kristittyinä haluan olla ajamassa ikääntyvien oikeuksia.

Sirpa Pursiainen

Vanhusten hoivakodin tj, YTM

Hyvinvointialuevaltuutettu

Tampereen yhteisen kirkkovaltuuston jäsen

Suomi elää hengellisessä suoritustilassa

On tosi hämmäntävää saada lukea, että äiti ja isä ovat nykyään väärinä nimityksiä, ja esimerkiksi isästä tulisi käyttää nimitystä "siittäjä". Olemme nyt perimmäisten kysymysten äärellä.

Itselläni on aina ollut äiti ja isä, mummu ja vaari, täti, setä ja eno. Tämä perustuu sukulaissuhteisiin ja yhteisölliseen kanssakäymiseen. Olen itse myös kahden nuoren kummisetä. Siis kummisetä, jonka tehtäviin kuuluu vastuita ja velvollisuuksia, en ole kummihenkilö.

Monelta tämän päivän ihmiseltä puuttuvat hengellinen koti, henkinen pääoma ja sydämen sivistys. Jos henkinen pääoma ja sydämen sivistys puuttuvat, niin ei auta, vaikka olisi kuinka monta loppututkintoa tai vaikka tohtorinhattu päässä.

Kyky ymmärtää asioita ja soveltaa niitä käytännön tilanteisiin on jotakin aivan muuta kuin se, mitä kirjoissa opetetaan. On ihan pakko olla huolissaan Suomen nuorista ja siitä, mihin heitä on johdettu ja kasvatettu.

Itse sain olla lapsi ja nuori aikaan, jolloin elämä oli perin vaatimatonta, mutta hyvin onnellista ja turvallista. 1950- ja 60-lukujen Amurissa ja Pyynikillä yhteisöllisyys kukoisti ja siellä koki olevansa turvassa.

Itselläni oli valtavan laaja turvaverkko, johon kuuluivat koti, koulu, seurakunta, ystävät ja kaksi urheiluseuraa. Kotona tiedettiin aina, missä olin. Sitä kutsutaan välittämiseksi ja huolenpidoksi.

Monelta lapselta puuttuvat tänä päivänä elämän perusedellytykset ja kunniallisten perusarvojen opetus. Maamme on ajautunut tukevalta pääradalta sivuraitteelle, ja kuka tietää, mihin se vielä johtaa. Entisellä työmiehellä oli tapana sanoa, että kun järki loppuu, niin leka suurenee... näin on käynyt meidänkin maamme.

Tapani Telenius

Seksualisoiva kulttuuri ja kokeiluun rohkaiseva viihde häiritsevät normaalia kehitystä

Seksuaalinen ahdistelu, häirintä ja hyväksikäyttö ovat äärettömän vakavia ilmiöitä. Erityisesti lapsiin kohdistuvana. Niillä on pitkälle aikuisuuteen ulottuvia vaikutuksia mielenterveyteen ja suhtautumisessa omaan seksuaalisuuteen.

Käytös tai toiminta on ei-toivottua, jos se aiheuttaa ahdistavan ilmapiirin. Lapsi voi ahdistua esimerkiksi siitä, että hänelle kerrotaan tai näytetään asioita, joita hän ei vielä ymmärrä. Lapsen ja nuoreen kohdistuvassa seksuaalisessa häirinnässä on kysymys heidän altistamisestaan ikään kuulumattomalle seksuaalisuudelle. Se häiritsee lapsen normaalia kehitystä.

Vaikutukset siis ratkaisevat, onko käyttäytyminen seksuaalista häirintää. Jos lapsi ahdistuu, on se silloin häirintää. Lapsen kehityksen häirintää on myös se, jos hänelle kerrotaan, että et voi tietää, pidätkö pojista vai tytöistä, ennen kuin olet kokeillut. Tai se, että on useita sukupuolia, joista voi valita. Tyttömäisiä poikia ja poikamaisia tyttöjä on aina ollut, ja se on normaalia.

Jos samalla korostetaan lapsen oikeutta itse päättää, missä vaiheessa haluaa lähteä kokeilemaan tai jopa "korjaamaan" sukupuoltaan, sivuutetaan vanhemmille ja viranomaisille kuuluva velvollisuus suojella lasta asioilta, joita hän ei itse hallitse eikä ymmärrä tekonsa seurauksia. Nuori on altis suggestioille, ja hän kokeilee erilaisia identiteettejä. Hän tarttuu helposti median tarjoamaan ajatukseen, että hänen ongelmansa johtuvatkin väärään sukupuoleen syntyisestä. Tällaiseen seksuaalisen kehityksen häirintään pitäisi lasten suojelun nimissä puuttua.

Lapsen edun mukaista on, että hän saisi elää lapsuutensa rauhassa ja perehtyä aikuisten asioihin siinä vaiheessa, kun ne luontaisesti alkavat häntä kiinnostaa. Liian varhainen kyselykin voi ahdistaa lasta.

Asiallinen, oikeaan aikaan annettu seksuaalikasvatus on tarpeen ja suojaa lapsia hyväksikäytöltä, liian varhaisilta kokemuksilta, virheellisiltä olettamuksilta ja myöhemmän aikuisen seksuaalielämän ongelmilta. Medialukutaidon ja turvataitojen opettaminen sekä avoimen keskustelukulttuurin ja kysymisen mahdollisuudet tulee varmistaa.

Olisi hyvä pohtia, voisivatko liian varhainen, kokeiluun rohkaiseva seksuaalikasvatus ja seksualisoiva viihde altistaa lapsia ja nuoria myös seksuaaliselle hyväksikäytölle? He eivät välttämättä tiedosta, että kyse on hyväksikäytöstä, sillä he ovat viihteen välityksellä omaksuneet asenteen, että kaikki seksuaalisuhteet ovat samanarvoisia ja elämään kuuluvia. Kun seksuaalisuus ymmärretään pelkästään nautinnon etsimisen välineenä, luodaan nuorille mielikuva, että normaaliin elämään kuuluu sarja satunnaisia seksuaalisuhteita. Miten nuori oppii tunnistamaan hyväksikäyttöä tällaisessa ilmapiirissä?

Avoliittoa, perhe-elämää ja pariuskollisuutta korostava seksuaalikasvatus auttaa lapsia ja nuoria rakentamaan pysyviä ihmissuhteita ja suojelee heitä myös hyväksikäytöltä.

Riitta Kuismanen

Sosiaalipsykologi, Puoluevaltuuston pj. (kd), Pirkkala

Kirjoita mielipiteesi Sillan lukijapalstalle!

Kirjoita Sillan yleisönosastoon mieltäsi askarruttavasta asiasta tai anna palautetta lehdestä. Tekstin ihannepituus on noin 1200 merkkiä välilyönteineen.

Lukijalta-palstalla julkaistavaksi toivottuihin teksteihin on aina liitettävä lähettäjän nimi ja yhteystiedot.

Jos haluat tekstin julkaistavaksi nimimerkillä, laita

siitä maininta tekstin yhteyteen ja käytettävä nimi-merkki. Tällöin yhteystiedot jäävät vain toimituksen tietoon.

Palautetta ja lukijapostia voi lähettää osoitteisiin: toimitus@siltalehti.fi, Silta, Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymä, PL 226, 33101 Tampere ja siltalehti.fi/palaute.

HENGEN LEIPÄÄ

Heikki Syrjämäki

Perheneuvontatyön johtaja

Oletko sinä arki- vai juhlahihminen?

Joitakin juhlien valmistelu innostaa, toisia melkein pähdistää. Kumpaan ryhmään sinä kuulut?

Ehkä nautit juhlien miettimisestä ja valmistelusta etukäteen; joulun, pääsiäisen, vappu, juhannus, syntymä- ja nimipäivätkin saavat sinut innostumaan ja elämään.

Tai sitten toivot, että voisit sivuuttaa kaiken tuollaisen ehkä hömpötykseksi nimittämäsi mahdollisimman huomaamattomasti. Minä olen, useimpien tapaan, jotakin tuolta väliltä.

Pääsiäinen on yksi vuoden suuria juhlapäiviä. Samanlaista valmistautumisrumbaa se ei synnytä kuin joulun. Perinteitä ei ole määritelty valmiiksi joulun tapaan, vapautta omille mieltymyksille on paljon enemmän. Kirkoissa pääsiäinen on tietenkin iso juhla.

Arjella on suuri merkitys elämän koettuun onnellisuuteen niin juhla- kuin arki-ihmisilläkin. Pääosa elämää on arkea. Onnellisuustutkimuksista mainitaan usein se, että me sulkeutuneiksi tuppisuiksi väitetyt suomalaiset olemme maailman onnellisinta kansaa.

Kodilta ja sen ilmapii- riltä toivotaan paljon, ja siellä koetut petty- mykset ja loukkaukset satuttavat syvältä.

Muutakin onnellisuuden kokemuksistamme on selvitetty. Melko tuoreessa kyselyssä huomattiin esimerkiksi se, että tärkeimpinä onnellisuuden lähteinä pidetään terveyttä ja kotia. Kotona koetaan eniten rauhan, onnen ja ilon tunteita. Yllättikö? Ei minuakaan.

Minä olen saanut tehdä työtä kirkon perheneuvonnassa, jossa päivittäin puheissa ovat esillä onnellisuus, arki ja koti.

Meillä puhutaan kivusta, kun arki ei suju toivotulla tavalla. Kodilta ja sen ilmapii- riltä toivotaan paljon, ja siellä koetut petty- mykset ja loukkaukset satuttavat syvältä.

Ulla-Lena Lundbergin *Liekinkantajissa* kuvataan Olgan ja Robertin hankalaa seurusteluaikaa. Mitä riitaisampaa heidän seurustelunsa alistamisen ja vallankäytön vuoksi oli, sitä väistämättömämpi oli sidos heidän välillään.

Lähi-ihmissuhteiden pakottajat ja pakottami- seen alistuvat etsivät kokemusta rakkaudesta. Omista tunnistamattomista traumaista nousevat tavat etsiä rakkautta ovat tuhoon tuomittuja.

Mitä enemmän ihminen yrittää pakottaa toista osoittamaan rakkautta, sitä yksinäisemmäksi hän itse jää.

Rakkautta ei voi pakottaa eikä ansaita. Rakkaus on lahjaa. Se on se pääsiäisenkin sanoma. Siksi se on niin merkittävä juhla. ♦

Hengen leipää on *Silta*-lehden juttusarja, johon toimitus pyytää kirjoituksia seurakuntalaisilta sekä seurakuntien työntekijöiltä.

Jättiläisten jälkiä

Kevät se tulla tallustaa, ja sen kyllä huomasi myös tämän kuun Sattumuksen aihetta pohtiessa: silmiini osuneet talvikuvat raakasin heti pois, eikä sisätalokuvien valitseminen olisi tullut mieleeni kään.

Valo sen sijaan veti puoleensa, niin kuin kuvasta näkyy: tämän kuun otos on Matti Poutvaaran häikäisevä näkymä Pyhäjärvelle vuodelta 1963.

Aurinko ja Pyhäjärvi – ihaniahan ne ovat! Mutta miten kuva liittyy Tampereen kirkkoihin? Ja piileekö siinä sattumuskin?

No tottahan nyt. Valitsin nimenomaan Pyhäjärvi-otoksen, koska halusin kertoa pari vuotta sitten Pispalan kirkon menneisyyttä penkoessani silmiini osuneen historiallisen jutun – jutun, jota en millään saanut mahtumaan valmiiseen tekstiin, vaikka todella yritin.

Paino seuraavassa onkin sitten sanassa ”juttu” tai ”historian” storiasa-osassa, eli tarinassa. Kertomuksen todenperäisyys saattaa nimittäin olla kiistanalainen. Mutta menköön, pistetään vielä aprillipäivän piikkiin!

Siis: tiedätkös, mistä Poutvaaran otoksessa näkyvät Pyhäjärven saaret ovat peräisin?

Geologi ehkä sanoisi, että asia liittyy jotenkin jääkauteen, mutta liikkeellä on toisenkinmoinen syntytarina.

Nimimerkki Varto nimittäin kertoi *Tampereen Sanomissa* vuonna 1888, että saaret ovat iältään paljon nuorempia, vain noin neljänsadan vuoden ikäisiä.

Pyynikin harju oli jättiläisten maata

Ennen meitä näitä alueita nähkääs asuttivat jättiläiset, ja yksi heidän asuinpaikoistaan oli Pyynikin harju.

Vuoden 1300 tietämällä jättien elämä alkoi kuitenkin muuttua ikäväksi. Ensin Pirkkalaan rakennettiin kirkko ja sitten vielä Pyynikille talo, joista molemmista lähti jättien mielestä sietämätöntä ääntä: edellisestä kirkon kellojen

Pyhäjärven saaria Matti Poutvaaran linssin läpi nähtynä.

kumua, jälkimmäisestä ruokakellon kilkatusta.

Konfliktihan siitä tuli.

Ensin metelistä suivaantuneet jättiläiset lumosivat Pyynikin väen yhdeksän päivää kestäneeseen uneen. Mutta sitten oli pyynikiläisten vuoro.

Tilaisuus vastaiskuun tuli 1600-luvun puolivälissä, kun nykyisen Raholan tienoole nousi Harjun kappelikirkko.

Kerran Pirkkalan ja Harjun kellojen sattuessa soimaan yhtä aikaa seudun pojat nimittäin keksivät laittaa talojenkin kellot kilkkamaan samaan syssyyn, aiheenaan karkottaa jättiläiset.

Tätä eivät jättien hermot kestäneet, ja luullen Harjun kirkon olevan syypää meteliin he latasivat lapioonsa valtavan kiven murskatakseen äänen lähteen.

Linkous kuitenkin epäonnistui:

kivi lensi vain puolet matkasta, putosi järveen ja jäi osaksi pinnan yläpuolelle.

Tästä jätit keksivät rakentaa kivistä sillan kirkon luo ja antoivat lapioidensa laulaa. Mutta ei onnistunut – ei syntynyt siltaa, ja pettyneet jättiläiset läksivät lopullisesti tiehensä näiltä seuduilta.

Eli Pyhäjärvelle avautuvaa silmäkantamaa sulostuttavat saaret eivät suinkaan ole jääkauden peruja, vaan jättiläisten lapioista lähtöisin.

Ja koska yhtä saarista yhä sanotaan Lapiosaareksi, mitäpä muutaakaan tarina voisi olla kuin tosi! ♦

Mikko Pollari

Lähteet: Varto: Kertomuksia Tampereen muinaisuudesta. *Tampereen Sanomat* 18.6.1888

Lisää Harjun kappelikirkosta: tampereenseurakunnat.fi/sivustot/pispalan_kirkon_tarina

KOLUMNI

Liisa Björklund

TT, sosiaalietiiikan asiantuntija, kirkkohallitus

Kuva: Jani Laukkanen

Erimielisyyden juhluvuosi

Suomessa on aina uskottu eri tavoin, ja oltu erimielisiä asioista, eikä tämän pitäisi olla uhka vaan mahdollisuus.

Suomessa vietetään parhaillaan uskonnonvapauslain 100-vuotisjuhluvuotta. Evankelis-luterilaista kirkkoa ei ole rakennettu pakottamalla uskomaan yhdellä oikealla tai muuttumattomalla tavalla. Kirkkomme ei ole pirstoutunut erillisiksi uskonyhteisöiksi opillisten konfliktien ja erimielisyyksien takia – ainakaan vielä.

Vaikka yhä useammalle kirkon edustamat ristiriidat ovat syy erota kirkosta, kansankirkossamme on edelleen 3,6 miljoonaa jäsentä. Tämän on mahdollistanut se, että kirkossamme on haluttu edistää jokaisen vapautta uskoa haluamallaan tavalla tai olla uskomatta.

Kirkot ja yhteisöt pirstoutuvat siellä, missä eri tavoin uskovia tai ajattelevia halutaan pakottaa samanlaisiksi, ja perustetaan samanmielisille ja ”oikeauskoisille” suljettuja sisäpiirejä. Uskontoa hyödyntävä nationalismi tai ihmisryhmiä tuomitseva ja ulossulkeva populismi ovat ajassamme pelottavia virtauksia, joiden voimistumista voidaan laannuttaa vain hakemalla yhteyttä yli rajojen.

Pelottavampaa lopulta onkin liiallinen pysähtyneisyys, samauskoisuus ja samanmielisyys.

Yhteyden syntyminen edellyttää halua kurkottaa oman kuplansa ulkopuolelle – myös tahtoa asettua ymmärrystään avartavaan dialogiin eri tavoin kokevien, ajattelevien ja uskovien kanssa. Toisen mielihyvä ja vakaumuksen vapauden kunnioittaminen ei tarkoita toisen näkemysten hyväksymistä.

Ymmärtävä yhteys purkaa eriuskoisten väliltä pelkoa ja uhkaa, jos saa kokea olevansa turvallisuudessa, jossa kunnioitetaan kunkin omaa totuutta, tapaa ajatella ja uskoa. Ymmärrystä tarvitaan aina silloinkin, kun käsitykset kehittyvät tai muuttuvat ajassa.

Erimielisyyttä ei pidä pakolla ratkoa tai vain yrittää sietää. Ristiriidat voi ajatella kehittymisen ja avoimuuden mahdollistajiksi. Totuus löytyy aina jostakin väliltä eikä kenenkään puolelta. Kristillisenä hyveenä pidettyyn nöyryyteen kuuluu sen tunnustaminen, että jokainen – myös kirkko – voi erehtyä totuuteen pyrkimisestä huolimatta. Pelottavampaa lopulta onkin liiallinen pysähtyneisyys, samauskoisuus ja samanmielisyys. Muuttumattomuuden ja yksimielisyyden vaateiden alla oppiminen vähenee, ja ajattelu kapeutuu.

Kirkossa vallitsevat ristiriidat voi nähdä vuosisatojen saatossa kehittyneenä kyvykkyytenä; erimielisyydet voimavarana, jatkuvan oppimisen ja uskomisvapauden onnistumisen mittarina. Maailma muuttuu jatkuvasti ja käsityksemme siitä – toivottavasti – parempaan. Voisiko kirkon sisäisiä erimielisyyksiä ja moniäänisyyttä pitää myös hyvinä syinä kuulua kirkkoon? ♦

Kolumnistien esittelyt ja kommentointi: siltalehti.fi/puheenvuorot

SILTA

siltalehti.fi

10. vuosikerta

• **Kustantaja / julkaisija:**

Tampereen ev. lut. seurakunnat

• **Toimitus:**

päätoimittaja Kirsi Airikka 050 381 0970,

toimitussihteeri Asta Kettunen 050 438 2716,

s-posti: toimitus@siltalehti.fi ja

etunimi.sukunimi@evl.fi. Osoite: Seurakuntien talo,

Näsilinnankatu 26, PL 226, 33101 Tampere.

• **Kaupalliset ilmoitukset**

Tamperelainen – ilmoitusmyynti

Tero Taipale, 040 641 1163

tero.taipale@tamperelainen.fi

Aineistot: tre.ilmoitukset@tamperelainen.fi

Mediamyynti Sacrum-Kotimaa Oy

Pirjo Teva p. 040 680 4057, Juha Kurvinen p.

040 665 5983, s-posti: etunimi.sukunimi@kotimaa.fi

• **Jakelu:** Tamperelainen.

Jakelupalautte: jakelupalaute.fi/silta tai

Suomen Suoramainonta Tampere, 040 085 9766

• **Tilaukset:** sari.laakso@evl.fi, 03 219 0111

• **Taitto:** Timo Saarinen/ pelagus.fi

• **Painosmäärä:** 93 000 kpl

• **Paino:** Sanoma Manu, Tampere

• **ISSN:** ISSN 2342-0979 (painettu),

ISSN 2342-0987 (verkkojulkaisu)

• **Seuraavat lehdet ilmestyvät:**

ke 3.5., aineisto viimeistään ti 11.4.

ke 7.6., aineisto viimeistään ti 16.5.

Tanssiteos luonnon haavoittuvuudesta

Koreografi Tero Saarisen Transit-nykytanssiteos vierailee Tampere-talossa perjantaina 21. huhtikuuta kello 19.

Tero Saarinen Companyn, Tampere Filharmonian ja Tampere-talon yhteistyönä esitettävä tanssiteos on Saarisen koreografia säveltäjä Sebastian Fagerlundin orkesteritrilogiaan.

Tampereella sen musiikki kuullaan liveorkesterin soittamana ensimmäistä kertaa Suomessa. Tampere Filharmoniaa johtaa kapellimestari Hannu Lintu.

Ajankohtainen tanssiteos käsittelee ihmisen ja luonnon välistä haavoittuvaa suhdetta. Ympäristöstä vieraantuminen on toistunut Saarisen koreografioissa aikaisemminkin.

– Ihmiskunta tuhoaa teoillaan, tavoillaan ja totumuksillaan luonnon monimuotoisuutta, vaikka olemme osa sitä. Koen, että tanssitaiteilijoilla on korostunut herkkyyks, voima ja kyky – jopa velvollisuus – olla yhteydessä ja välittää näitä alkuvuomaisia frekvenssejä, Saarinen sanoo.

Myös Fagerlundin orkesteritrilogia on saanut inspiraationsa pohjoismaisesta luonnosta. Teok-

Kuva: Kai Kuusisto

Vaikka teos on dystooppinen, halusin toivon olevan vahvasti läsnä. Uskon, että tuhkasta nousee uusi mahdollisuus – on aika löytää uudestaan yhteys luontoon, Tero Saarinen kuvailee Transit-teosta.

sen tuotannossa on tavoiteltu kestäviä, resurssitehokkaita ratkaisuja. Puvustus ja lavastus perustuvat osittain kierrätysmateriaaleihin.

Liput: Tampere-talo ja Lippu.fi alk. 45 €

Ympäristö ei tunne rajoja

Valokuvakeskus Nykyajan näyttely koostuu kriisialueilta Libanonista, Jordaniasta, Kreikasta, Turkista ja Syyriasta kootuista valokuvista ja tarinoista. Miten kriisit ja ympäristö vaikuttavat toisiinsa yli rajojen ja maanosien?

Kuva: Vanessa Riki

Konflikteissa ja katastrofeissa ympäristö on yksi uhreista. Libanon 2017

Syyrian sodan seurauksena yli 13 miljoonaa ihmistä on joutunut pakenemaan kodeistaan. Maan sisällä suurimmat ympäristövaikutukset ovat seurausta infrastruktuurin ja rakennusten tuhoutumisesta, veden-, jätteen- ja jätevedenkäsittelyjärjestelmien romahtamisesta, väliaikaisten öljynjalostamoiden toiminnasta sekä ammusten myrkkyyjämistä. Maaperä ja vesistöt ovat paikoin saastuneet pahoin vuosikymmeniksi eteenpäin.

Ihmisten suuri määrä on vaikuttanut merkittävästi myös maihin, joihin pakolaisia on tullut paljon. Infrastruktuuri on vajavaista, riittävää sanitaatiota, jätehuoltoa ja paikoin vettä tai energiaakaan ei ole.

Ukrainan jo yli vuoden kestänyt sota on tuonut sodan vaikutuksia näkyvämmäksi myös Euroopassa.

Ympäristö ei tunne rajoja Valokuvakeskus Nykyajassa 17.4. saakka

Valtakunnallinen roskienkeräyskampanja

Yle on julkistanut miljoona roskapussia -kampanjan, jonka tavoitteena on saada kerättyä Suomesta miljoona roskapussia ajalla 13.4.–14.6. Pussit merkitään Ylen kampanjasivustolle päivittyvään laskuriin sen kunnan kohdalle, jonka alueel-

ta ne on kerätty.

Siivoustalkoissa on mukana 130 kuntaa tai kaupunkia, joukko järjestöjä ja yhteisöjä sekä Ylen tunnettuja kasvoja.

Lisää: yle.fi/miljoonaroskopussia

Hiilineutraaleja tekoja jatkuu

Hiilineutraaleja tekoja -luentosarja jatkuu Sampolan auditoriossa keskiviikkoisin kello 17–18.30. Se tarjoaa tietoa ja keskustelua arkielämän hiilineutraaleista teoista.

Jokaisella kerralla kaksi asiantuntijaa alustaa aiheesta kahdesta näkökulmasta, ja lopuksi aiheesta keskustellaan.

12.4. aiheena ovat Tavarat ja kulutus, 19.4. luonto ja sen monimuotoisuus sekä 3.5. vapaa-aika ja harrastukset – läheltä vai kaukaa?

Luentoja voi seurata myös verkossa: peda.net/tst/yleisluennot

PIRKANMAAN KULTTUURIPANKKI

Silta intohimosta elämykseen

Pirkanmaan kulttuuripankista löydät paikalliset kulttuurin- ja taiteentekijät ja tuottajat sekä heidän tilattavat palvelunsa. Kulttuuripankin käyttö on maksutonta.

Verkkopalvelua ylläpitää Tampereen kaupunki.

Tutustu tekijöihin ja tilaa elämyksiä:
kulttuuripankki.fi

TAMPERE

PIRKANMAA

Ilmoitusmyynti

Tero Taipale p. 040 641 1163
etunimi.sukunimi@tamperelainen.fi
tre.ilmoitukset@tamperelainen.fi

KUA Kirkon
Ulkomaanapu

Testamentti on kaunis tapa auttaa

Jo pienelläkin osuudella omaisuudestasi on suuri merkitys kehitysmaiden köyhimmille ihmisille. Lapset voivat päästä kouluun, nuoret saada ammattikoulutusta ja naiset keinoja hankkia toimeentulon.

Testamentin teko ei ole vaikeaa.

Tilaa maksuton testamenttioppamme:

asiakaspalvelu@kirkonulkomaanapu.fi

kirkonulkomaanapu.fi/testamentti

020 787 1201

(Puhelun hinta 8,35 snt/puhelu + 16,69 snt/min)

Tampereen teatterin näyttelijät Elisa Piispanen (vas.) ja Ville Mikkonen ovat harjoitelleet Kasvun tekijä -esitystä jo useita kertoja ohjaaja Kati Sirénin kanssa.

Kasvun tekijä osallistaa yleisön keskustelemaan nuorten auttamisesta

Voiko teatteri-esityksen avulla auttaa ihmisiä? Ehkä jopa ratkaista yhteiskunnallisia ongelmia? Nämä ajatukset nousevat esiin, kun puhutaan forumteatterista, yleisöä osallistavasta teatterin muodosta.

TEKSTI: Kaarina Lehtisalo
KUVA: Hannu Jukola

Forumteatteri on alkuaan Brasiliassa syntynyt tekniikka, jolla käsitellään ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja kysymyksiä. Esitystilanteessa nähdään pienoisenäytelmä, joka kärjistää aiheen tarinaksi ja havahduttaa katsojat keskustelemaan ja pohtimaan yhdessä ilmiötä ja sen syitä.

Teatteri-ilmaisun ohjaaja **Kati Sirén** on yksi forumteatterin uranuurtajista Suomessa. Nyt hän on käsikirjoittanut ja ohjannut *Kasvun tekijä* -esityksen, joka toteutetaan Tampereen Teatterin ja Tampereen seurakuntien yhteistyönä. Se toteutetaan tilausesityksinä yleisöille, joita aihe erityisesti koskettaa.

Aihepiiri on päivänpolttava: teemana on nuorten auttaminen. Jopa viidesosalla nuorista on mielenterveyden haasteita ja yhä useampi nuori tarvitsee selviytyäkseen erityistä tukea.

Sirén teki paljon taustatyötä selvittääkseen, mitkä asiat tai kysymykset korostuvat puhuttaessa nuorten pahoinvoinnista

KATI SIRÉN

- Kasvun tekijä -esityksen ohjaaja ja käsikirjoittaja
- DraamaRääpäätit-osuuskunnan luova tuottaja
- Teatteri-ilmaisun ohjaaja, yhteisöteatteriohjaaja ja fasilitaattori

ja auttamisesta. Hän haastatteli nuorten parissa työskenteleviä ammattilaisia ja monien organisaatioiden edustajia, ja myös itse työskenteli nuorten kanssa.

– Pysin hahmottamaan myös sellaisia seikkoja, joista ei puhuta ainakaan julkisuudessa. Auttamistyön vaihtelevat olosuhteet ja tietynlainen pirstaleisuus olivat seikkoja, jotka nousivat esiin.

– On paikkoja, joissa nuoria auttavat työntekijät vaihtuvat tiuhaan. Tämä saattaa vaikuttaa haavoittuvassa asemassa olevien nuorien tilanteeseen, kertoo Sirén.

Kun nuori on putoamassa turvaverkos-

ta läpi, kopin hänestä voi ottaa ammattilainen, joka on hetken päästä vaihtumassa toiseen.

– Nuorten kanssa työskentelevät ammattilaiset ovat vahvasti sitoutuneita, työtä tehdään isolla palolla. Mutta jotakin meidän työelämässämme ja systeemeissämme on sellaista, että asioita ”järkipäristetään” niin, että ihmisiä vaihdetaan tehtävistä toisiin tai työsuhteet katkeilevat.

Siksi Kasvun tekijä ei kerro ainoastaan nuorten hädästä, vaan myös ammattilaisten paineista – ja suomalaisesta työelämästä.

Tavoitteena intensiivinen keskustelu

Kasvun tekijä -pionnäytelmää ei välttämättä nähdä teatterin seinien sisällä laisinkaan, sillä esitys viedään ihmisten luokse, sinne missä halutaan virittää aiheen ympärille keskustelua. Se on tilattu muun muassa Valkeakosken kaupungin järjestämään nuorten ja ammattiauttajien kehittämiskeskusteluun.

Mukana on kaksi Tampereen Teatterin

Lyhyeen esitykseen mahtuu monta ihmiskohtaloa, ihmisiä, jotka kaipaavat apua, ja ihmisiä, jotka haluavat auttaa.

näyttelijää, **Elisa Piispanen** ja **Ville Mikkonen**. Heidät nähdään noin 20 minuuttia kestävässä näytelmässä monissa tilanteissa, useissa rooleissa: äitinä, poikana, nuorten auttajana, työkaverina, pomona, asiakkaana.

Molemmille näyttelijöille forumteatteri on uusi työskentelyn muoto.

– Olen tehnyt aiemminkin teatteria, jossa näyttelijä on kontaktissa yleisöön, immerssiivistä teatteria, tarinateatteria. Mutta forumteatterissa on vielä tämä keskustelu, josta ei voi tietää, mihin se menee, sanoo Mikkonen.

Piispanen kertoo lähteneensä mukaan mielellään, koska esityksessä tehdään nuorten asioihin liittyvää teatteria. Myös tämä työtapu tuntuu Piispanen mielestä uudenlaiselta ja jännittävältä.

– Tässä ei mietitä, tuleeko yleisölle hyvä mieli tai katharsis, vaan asioiden on tarkoituskin jäädä vaivaamaan, hän sanoo.

Lyhyeen esitykseen mahtuu monta ihmiskohtaloa, ihmisiä, jotka kaipaavat apua, ja ihmisiä, jotka haluavat auttaa. He ovat ihmisiä, joita myös katsoja haluaisi auttaa – ja tämä juuri onkin esityksen tavoite.

Esityksen jälkeen ohjaaja Kati Sirén käynnistää keskustelun tekemällä katsojille kysymyksiä.

– Juuri se keskustelu on forumteatterin katharsis. On tärkeää, että voimme kiihottomasti käydä kriittistä keskustelua, se on taito, joka nykyään on vähän unohtunut. Niin helposti jääme keskusteluissa vain pitämään omia puoliamme, sanoo Sirén.

Entä saadaanko maailmaa muutettua teatteriesityksen avulla? Mikä lopulta on forumteatteriesityksen tavoite?

– Tavoitteena on saada aikaan intensiivistä ajatusten vaihtoa. Keskustelua käydään, jotta syntyisi ymmärrystä, jotta ymmärrettäisiin ”miksi”. Vasta sen jälkeen voimme ruveta ajattelemaan ”miten”. ♦

Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymä on tukenut Kati Sirénin työskentelyä seurakuntayhtymän osallistuvan budjetoinnin varoista.

FORUMTEATTERI

- Lähtöisin Brasiliasta
- Pienoisnäytelmä herättää katsojat keskustelemaan.
- Osallistuvan yleisön vuorovaikutteista kohtaamista
- Jokainen asianosainen on myös asiansa tuntija.

Taivaslaulu kertoo uskosta ja jaksamisesta

Tampereen seudun työväenopiston Teatteri Valiokunta esittää keväällä näytelmää *Taivaslaulu*, joka perustuu Paulina Rauhalan kirjaan.

Näytelmä seuraa nuoren vanhoillislestadiolaisen pariskunnan, Aleksin ja Viljan, rakkaustarinaa ja arkielämän haasteita.

– Aleksin ja Vilja eivät halua elää täysin vanhoillislestadiolaisten perinteiden mukaisesti, vaikka uskonto on heille tärkeä osa elämää. Näytelmän tärkein sanoma liittyykin siihen, miten yksilön on saatava ratkaista uskonelämään ja hengellisyyteen liittyvät kysymykset yksilöllisesti ja painostamatta, kertoo näytelmän ohjaaja **Tero-Matias Junnila**.

Hän on ohjannut teatteria yli kymmenen vuotta muun muassa Teatteri Peilikuvassa Kangasalla. Päivätyönään Junnila toimii äidinkielen ja kirjallisuuden lehtorina Tampereen yhteiskoulun lukiossa.

Junnila on lähtöisin Oulun eteläpuolelta, Kempeleestä. Lestadiolaisuus on näkynyt hänen arjessaan, vaikkei hän itse olekaan lestadiolainen.

– Kenties tämän takia aikoinaan tartuinkin Rauhalan romaaniin ja vaikutuin siitä todella paljon. Rauhala osaa kuljettaa karua tarinaa kauniisti. Kävin katsomassa näytelmäversion syksyllä 2016 Oulun teatterissa ja päätin, että jonain päivänä ohjaan tekstin itsekin.

Junnila mietti Valiokunnalle useita tekstejä, mutta ratkaiseva tekijä oli roolitus. Ryhmässä on 12 näyttelijää, ja näy-

Kuva: Anna-Katariina Maksimoff

Teatteri Valiokunnan Taivaslauluissa Aleksia näyttelée Matias Stähle, ja Viljan roolissa nähdään Ida Wahlroos-Nummi.

telmä tarjoaa kaikille riittävästi tekemistä.

– Tajusin myös, etten ole aiemmin ohjannut uskontoa käsittelevää tekstiä, eli siinäkin mielessä Taivaslaulu on itselleni uudenlainen aluevaltaus ja suuri haaste. Teksti ei ole suinkaan helppo tai maailman kepein, mutta ajattelemaan se pistää. Haluan tehdä kunnianhimoista teatteria.

Valiokunnan esitys perustuu Seija Holman tekemään käsikirjoitukseen, jota on käytetty aiemmin Tampereen Työväen Teatterissa ja Oulun teatterissa. ♦

Kirsi Airikka

Taivaslaulu Monitoimitalo 13:n

Wiwi Lönn -salissa:

- la 29.4. klo 13
- ke 3.5. klo 18.30
- pe 5.5. klo 18.30

Varaukset ennakkoon:

teatterivaliokunta@gmail.com

Esitys on maksuton, vapaaehtoinen maksu käsiohjelmasta. Monitoimitalon kahvila myy väliaikatarjoilua.

Kansanperinnettä ja outoja olioita

Miksi se Jumala oikein loi Lapin, kysyy hyttysiä ja muita Pohjolan kummallisuuksia pelkäävä ihminen. Tampereen Työväen Teatterin Kellariteatterin *Pienen hauen pyydystys* esittää kysymyksen, jonka alkuperäisromaanin kirjoittaja Juhani Karilakin mielestäni haluaa tietää.

Tarinassa henkilöt eivät tee eroa ihmisten, luonnon ja muinaisten taruolentojen välillä. Maailmassa kaikki ovat kokonaisuutta, jossa sama energia virtaa läpi. Kuoleman valtakunta on läsnä ja Tuonelan virta tosi.

Näytelmä kysyy myös, mikä on hirviö. ”Minä en päästä niitä mun sisäkerroksiin”, sanoo taiteilija, joka vain haluaa katsella lintuja ja tehdä taidetta. Mutta mistä oikeastaan tiedämme, mitä kenenkin mielessä risteilee?

Suomalaisen perinteen ja kansanuskon pimentoon jääneisiin olentoihin voi tutustua perinteentutkija Pasi Klemettisen *Kansanuskon yöpuoli*-kirjan (SKS Kirjat 2022) avulla. Peijoonia sieltä ei löydy, mutta esimerkiksi haavruuva, huu, kouko, kratti, mara, para ja tuonen tyttö kyllä.

Tamperelaisiakin kiinnostanee esimerkiksi kiira, karjanhoitoon liittyvä haltia, joka ajetaan maatalosta, navetasta ja pihapiiristä metsään kiirastorstaina järjestävässä rituaalissa. Tapa juontaa katolisen kirkon perinteestä. Kiirastorstaina seurakuntalaiset ovat katuneet syntejään

Kuva: Kari Sumnari

Sanojen voima näkyy Pienen hauen pyydystyksessä vahvana, sanat ovat tekoja. Niiden voimalla voi myös karkottaa pahoja olentoja. Etualalla on makean veden haltija Näkki (Ville Seivo), takana väkiyön olento (Suvi-Sini Peltola).

ja vapautuneet ainakin hetkellisesti pahan vallasta.

Hiidet taas eivät esikristillisen ajan olentoina ole katsoneet hyvällä kirkkojen rakentamista yhä uusille paikkakunnille ja reviiirinsä jatkuvaa kaventumista. Tarinoissa hiidet ja ihmiset rakentavatkin kilpaa kirkkojaan.

Raamatun ja kristillisten legendojen kautta syntyy kiinnostavia yhtymäkohtia suomalais-karjalaiseen kansanuskoon, tietää paholaisesta väitöskirjansa tehnyt Klemettinen. Hän kertookin tästä esimerkkejä muun muassa ajattaran ja mustien hevosten yhteydessä.

Pienen hauen pyydystyksen juoni ja oudot oliot pitävät otteessaan, mitä tukevat mystiset äänet ja musiikki. Se tuo näkyviin meidän ihmisten naurettavuutta, mutta myös itsessämme piilevää sisäistä voimaa.

”Esityksen maailmassa koen lohdullisena ajatuksen, että omasta kirouksestaan voi vapautua. Mutta yksin se ei onnistu. Vain kohtaamalla muita ihmisiä voi ymmärtää itseään”, toteaa ohjaaja Lija Fischer käsiohjelmassa.

Suosittu teos jatkaa TTT:n ohjelmistossa kevään jälkeen lokakuussa. ♦

Asta Kettunen

Hengellisen musiikin säveltäjä Lasse Heikkilä kuvattiin lähellä kotia, Messukylän vanhassa kirkossa.

Kuva: Kimmo Torckeli

Aaltoja hyvälle sanomalle

Säveltäjä **Lasse Heikkilä**, 61, ottaa tulijan hymyillen vastaan kotona Tampereen Ristinarkussa, jonne muutti 35 vuotta sitten. Nopealiikkeisestä olemuksesta ei näy edellispäivän aamukouuden herätys Helsingin keikalle.

– Alkaa ikä painaa. Nuorempana olin tarmokas, Heikkilä väittää, ja työntää suurta nojatuolia ruokapöydän viereen.

Kolmen sukupolven talossa on hiljaista. Flyygeliltä näkyy pelto.

60-vuotisjuhlakonsertin nimissä alamme kelata Heikkilän uraa, jonka hän jakaa viiteen jaksoon. Amerikan-haave kuuluu Gospel Powerissa. Silloin kuuntelussa olivat Herbie Hancock, Toto, Steely Dan ja Earth Wind & Fire.

– 1970- ja 80-luvuilla ajattelin, että länsirannikko on hienointa, mitä on. Suomalaisista Pekka Pohjola oli ainoa, jota siedin.

Sibelius-Akatemiassa syntyi Debussy-tyylinen sävellyksiä, sittemmin jatsattavaakin.

– Musikaalivuodet olivat -89-95, kunnes lähdin Australiaan, Heikkilä kertoo.

Herkkien laulujen päivät

Kaukana kotoa sielunmaisema havahtui.

– Olin yrittänyt jotain vierasta. Löysin itsestäni tamperelaisen juntin, suomalaisen miehen. Tuli hirveä koti-ikävä, ja tulin puolen vuoden päästä takaisin. Tuli halu löytää suomalaisuus.

Heikkilä suuntasi syntysijoilleen Kangasalle.

– Istuskelin Pelisalmella. Katselin järviä ja lepikoita ja mietin, miten se maisema soi.

– Lauoin sanelimeen kymmeniä lauluja ja kirjoitin pikakirjoituksella nuotteja. Ensin itkun kanssa, ja hävetti, onko tämä näin lapsellista. Samalla tuntui, että se on totta.

Todella minua. Kun olin rehellinen itselleni, sellaista sieltä tuli. Niistä kokosin *Suomalaisen messun*, hän kertoo.

Kappaleista yksi oli *Itkua katuwan kansan*, jossa Isältä pyydetään anteeksi sydäimestä asti. Soitinrepertuaariin pääsivät kantele, jouhikko ja pianohaitari.

– Tein kaksi taiteellista itsemurhaa, Heikkilä viittaa gospel-uraan ja akateemiseen koulutukseen.

Hänen saamansa palutteen mukaan tällä on ollut suuri merkitys kuulijoille, mutta myös itselle.

– Nyt en jäljittele ketään. Teen kaiken omasta taustastani.

Kristallisoidut ideat

Heikkilä kertoo nuorempana erottuneensa joukosta fyysisesti ja henkisesti: pitkä, hoikka mies pohti syviä ja halusi selvittää ihmisyyttä, ja keskustelukumppanin

puuttui. Nyt sanomisen tarve on loppunut.

– Olen käyttänyt musiikkia viestin kantoaalloksi. Tekisi mieli etsiä, onko jotain sanomatta. Se todennäköisesti löytää musiikillisen muodon.

– Inspiraatio on kannen alla. Kun avaan kannen, pitää ottaa nopeasti talteen se, mitä sieltä tulee, sillä sieltä tulee jo seuraava. Kun idea on mielessä, kone käy lujaa, hän kuvailee.

Ennen uusien aiheiden kristallisoimista on juhlakonsertin aika. Esiintymässä ovat Pentti Hietanen, Jaana Pöllänen, Salla, Gospel Power ja Musiikkiteatteri Valkia.

– Tuntuu liikuttavalta. Olin päättänyt, etten juhli, mutta työkaverit sanoivat, että tarvitset kunnan juhlat. En tykkää olla keskipisteenä. Odotan, että saan istua perheen kanssa ja iloita, että minua on haluttu muistaa näin ihanalla tavalla. ♦

Elisa af Hällström

Huhtikuun ekovinkki:

Siivoa kuorilla

Jos pöytähopeat ovat tahraiset, on banaanin kuorista apua. Hiero sisäpuolta tummuneisiin kohtiin. Pinttyneen rasvan ja lian saa irti hankaamalla pintaan perunan kuorta. Tämä ei kuitenkaan sovi kaikille materiaaleille.

Kurkun kuorta voi käyttää seiniin ja pöytätasoihin ilmaantuneiden jälkien poistamiseen. Jos haluat peilin olevan kirkas suihkun jälkeen, hiero siihen kuorta ennen suihkuun menoa.

Sitruunan kuori puhdistaa teräksiset astiat ja välineet. Appelsiinin kuoret poistavat hajua kengistä, ja kuivattuina ne sopivat tuomaan tuoksua vessaan tai keittiöön.

Kananmunan kuorilla voit valkaista vaatteita. Murskaa kolmen munan kuoret harsopussiin ja aseta pesukoneeseen vaatteiden kanssa. Pese normaalisti. ♦

Asta Kettunen

Lisää: siltalehti.fi/ekovinkki

Kuva: Asta Kettunen